

Braşovii Lapok

Ára 5 le

Péniek
1931 * december 4

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

279. szám
XXXVII. évfolyam

Ára 5 le

Igy néz ki az olcsóság

Egy kiló cukrot kapott volna Románia egy kiló sóért az angoloktól, ha Madgearu miniszter annak idején büszkén és brüszken vissza nem utasítja az ajánlatot. III. Richárd nem volt ennyire rátarti, hanem mikor a csata hevében megszorult, egész országot kínálta egy lőért, hogy elmenekülhessen, de nem kapott, s ott is hagyta a fogát. Mi egy kiló cukrot, aminek az értéke negyven lej, kaphattunk volna egy kiló sóért, ami a román államnak mindössze egy lejébe kóstált volna, tehát egy országot kaptunk volna egy lőért, de nem fogadtuk el, csoda-e hát, ha alaposan elbeszéljük a gazdasági csatát, s ha lassanként valamennyien ott hagyjuk a fogunkat a kenyérért vívott ütközetben?

A mostani kormány már sokkal demokratabb és szerényebb: ő már nemcsak elfogadja, de be is protezsálja a külföldi cukrot, s tekintettel arra, hogy legfőbb programpontja az olcsóság és a drágaság letörése, majdnem annyiért készül adni az importálandó cukrot, mint amennyiért a kartellista hazai gyárak adják, ép a kormány drágító adóira és illetékeire hivatkozva. A jelenlegi kormány állandó refrénje, mikor a tisztviselőket és termelő osztályokat ujjab, meg ujjab terhekkel sújtja, hogy, sebjaj, olyan olcsó világot teremj, hogy az a kis adóemeléskor, meg áldozati taksa meg se kottyan, s mindenki még félre is lehet abból, amit a kormány a már helyileg redukált fizetésből lehuz, vagy a már érzéketlenül megnehezített jövedelemből leszed. A két fél olyan, mint ama két jámbor füles, melyek egyike a hátán sőt vitt át a vízen (ez a kormány), a másik szivacsot. A só elobadt, mielőtt cukrot kaptak volna érte, a teher könnyű lett, ellenben a szivacs elviselhetetlenül nehéz s ez a számár számár nem is tudott partra vergődni.

A kormány ép oly nyegle könnyűséggel igéri az élet olcsóbbodását, mint amilyen főúri göggel utasította vissza Madgearu az angol cukor-só ajánlatot: neki könnyű, a só elobadt, a költségvetés partra kerül, mit tördök többet egyébbel, a szivacsos számmal. Hiszen, ha ez partra vergődik, ott majd megszárad és könnyű lesz a spongya is.

Tehát spongyát rá, a tüherellen taksákra, mondja a pénzügyminiszter, hiszen minden olcsó és még olcsóbb lesz. S mintha az államnak nem is volna boltja, amiben százféle portékát árul, amit mindennek meg kell venniük, ha élni akarnak, úgy beszél az árak eséséről, amiket majd mások fognak leejteni. Mások, akik már nem bírják, akikhez az utolsó falatért, az utolsó párnáért kell olcsóbban árulniuk, míg ő vígan tartja a hallatlan drága árakat, alaposan kihasználva a helyzetet és monopóliummá téve a monopóliumokat.

Ime, az összehasonlító olcsóságtan tanulságos tételeiből néhány szembeeső példány. Kiló kenyér hét lej — egy belföldi póstabélyeg is hét lej; kiló krumpli két lej, pakli gyufa három lej, kiló marhahús tizenkét lej, akutulya köznapi cigarettá husz lej. Két darab mászás sertést vehetsz élsúlyban azért a pénzért (1760 lej), amibe egy ut kerül a vonat, harmadosztályon, Máramaroszigettől Bukarestig. És így tovább, a kincstár drágasági hullámainak sodrán, az okmánybélyegektől az illetékeken át a pámdijakig. No és az adó kamatai, a végrehajtás költségei, az iskola-építő és egyéb községi kötelezettségek, melyek ellen nincs véto, nincs védelem, nincs biztonság. Más legyen olcsó, még olcsóbb, legolcsóbb, az összerokkadásig, a pusztulásig olcsó, nyolc lejes sertéshusig olcsó, aminek szemébe kacag a nyolclejes marasesti, a legolcsóbb cigarettá.

Milyen jó lett volna, ha Madgearu sót adott volna cukorért; a sóbányák prolijai milyen örömmel szívnák most a finom regált is és gyermekeik szopnák a finom cukorkát, míg most, hogy minden olcsóbb, csak az önévértiket szívják, aminek már nincs is értéke.

Mindaddig tehát, amíg a kormány a monopóliumokért, az illetékek halmazáért ilyen ellenőrzésként követel, addig itt nem lesz olcsóság csak égreordító nyomor, egyoldalú fojtogatás, amiből az államnak lesz legkevésbé haszna.

Ezt azonban diktatori beállítottsággal sohasem lehet megérteni, de, — sajnos, — felidéznünk igen.

Hamangiu igazságügy-miniszter megy, de a két legerősebb jelölt közül bizonytalan, hogy kié lesz a győzelmű palma

Bukarest, december 2. Politikai körökben újra kering a hír, hogy a kormány átszervezésére hamarosan, sőt részben már enek a hétnek a folyamán sor kerül. — Ujjabban Hamangiu igazságügy-miniszter lemondásáról tárgyalnak, aki nem tudta megvalósítani jogi célkitűzéseit s előlíti elkedvetlenedésben visszavonul. Helyét minden valószínűség szerint Istrate Nicescu a leghíresebb bukaresti ügyvéd és a Jorga párt új, de annál lelkesebb híve kapja meg.

Istrate Nicescu minisztereségéről már régóta beszéltek. Kormánypárti körökben. Ha Hamangiu igazságügy-miniszter valóban önszántából akar távozni, úgy valószínű, hogy a kormány tagjai szívesen ragadják meg az alkalmat Istrate Nicescu kinevezésére. Fölmerült azonban az a terv is, hogy költségkímélés szempontjából a megüresülő igazságügyi tárcát Pop Valér, erdélyi miniszter kapja meg, aki szintén tekintélyes ügyvéd és jogász. Ebben az esetben nem lenne külön kisebbségi miniszter, hanem a kisebbségi ügyeket a miniszteriumok közöttösen intéznék aszerint, hogy a felmerülő kérdések milyen miniszteri tárcá hatáskörébe tartoznak.

Három ellenzéki párt egyszerre kezdte meg a Jorga-kormány ostromát

A nemzeti parasztpárti, a liberálisok és a Manoilescu-csoport nyílt fjadüzenete

Bukarest, december 2. A felirati vita során a nemzeti parasztpárt részéről a képviselőházban Mihalache, a szenátusban pedig Potarca olvasta fel a párt rövid, de kategórikusan hangzó nyilatkozatát. E nyilatkozatban a nemzeti parasztpárt négy pontban foglalta össze mindazt, amit a trónbeszéddel a kormányának izenni akart.

1. A nemzeti parasztpárt a legerőteljesebben tiltakozik az el en, hogy a kormány a Korona régi tekintélyét magához leránssa és a politikai ügyekbe minduntalan belekeverje a király személyét.

2. A nemzeti parasztpárt megállapítja azt, hogy a liberális párt képviselői is éles ellenzékbe vonultak, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy a jelenlegi kormány elvesztette maga alól a parlamenti bázist. A kormányt eddig a liberálisok támogatása tartotta uralmon és ennek a támogatásnak az elvesztése után a Jorga-párt már nem egyéb, mint törpe kisebbség a parlamentben.

3. A nemzeti parasztpárt elvileg helyesli a konverziós javaslatot, az Argetoianu-féle törvényjavaslat ellen azonban súlyos kifogásai vannak, mert annak egyes pontjai súlyos veszedelemeket hozhatnak az országra.

4. A nemzeti parasztpárt mindezek leszógezése után újól kijelenti, hogy éles ellenzéki harcot kezd a parlamentben és minden eszközzel a kormány megbuktatására törekszik.

A LIBERÁLISOK

Amint a nemzeti parasztpárt nyilatkozatából kitűnik, a liberális párt, Jorga minden kétkedése ellenére is, valóban ellenzékbe vonul. A hadüzenetet néhány nappal ezelőtt Tatarescu adta át a kormányának. Jorga azonban kijelentette, hogy csak Duca nyilatkozatát fogadja el hitelesnek. Most aztán Duca is nyilatkozott. A liberális párt vezetője tegnap ülést tartott, amelyen Duca elnökölt és amelyn a következő határozatot hozták:

„A kormány nézete szerint még a jövő év márciusáig marad a helyén, amíg az ország nem dönt a pénzügyi és gazdasági helyzetéről.”

1. Duca, mint a párt elnöke, nagy beszédet fog tartani a Kamarában és ebben a beszédben véglegesen tisztázza a kormány és a párt közötti viszonyt.

2. Dinu Bratianu, a párt alelnöke, sürgős interpellációt terjeszt elő a parlamentben a bankkérlelssel kapcsolatban és felteszi a kérdést Argetoianunak: Nem tart-e atól a pénzügyminiszter, hogy a konverziós törvényjavaslat súlyos helyzetbe hozza a Nemzeti Bankot?

3. A pártvezetőség körlevelet intéz az összes megyei szervezőkhez és kiadja az utasítást, hogy a liberális párt tagjai azonnal vonuljanak ki az összes megyei és városi interimár-bizottságokból, mert a pártnak dokumentálnia kell azt, hogy semmiféle összeköttetésben nincs a kormánnyal. Azokat a liberális megyei és városi tanácsosokat, akik ennek az utasításnak nem tesznek eleget, a pártvezetőség kiléptetéknek tekinti.

MANOILESCUEK

A Nemzeti Bank éléről hirtelen és meghökkenően eltávolított Manoilescu szerdán este lakására gyűjtötte azt a 15 képviselőt, akik a parlamentben eddig is mint Manoilescu csoport szerepeltek. Manoilescu a rögtönzött értekezleten mint pártvezér lépett fel és hosszú expozét tartott híveinek:

Kifejette, hogy csufos elejtése miatt nem változtatta meg eddigi álláspontját, kitart régi elvei mellett s ma is olyan jó monarchista, mint régebben volt.

Nem felelnek meg a valóságnak azok a híresztelések, amelyek szerint ő a bankkormányzói székéből való kibuktatás miatt ne volna olyan hűséges híve a királynak, mint eddig volt. Kérte az oldala mellett felsorakozott képviselőket, hogy ezt a királvhu nyilatkozatát minlenfelé terjesszék.

A helypolitikai helyzetre vonatkozólag kijelentette, hogy

a kormány nézete szerint még a jövő év márciusáig marad a helyén, amíg az ország nem dönt a pénzügyi és gazdasági helyzetéről.

változások ne lehetnének benne. Tudomása van arról is, hogy még ennek a hétnek folyamán meglepetést keltő minisztercserére következik be. (Manoilescu valószínűleg Hamangiu lemondására célozott.)

Azután a bukott bankkormányzó Argetoianunál való viszonyára mutatott rá. Kijelentette, hogy

eltávolításának semmiféle más indoka nem volt, mint az a régi konfliktus, amely a Banca Marmorosch miatt tört ki közte és a pénzügyminiszter között.

Egyébként pedig tudomásul veszi a kialakult helyzetet, de nem vonul vissza, hanem megkezd a politikai harcot. A legközelebb megüresülő parlamenti helyre jelölteti magát s kéri a lakásán megjelent képviselőket, hogy hivatalosan is jelentsék be a parlamentben: a Manoilescu-párt megalakult!

Elutasították a Marmorosch bank elleni csódkérelmet

Bukarest, december 2.

Az ilfovi törvényszék első szekciója előtt szerdán délelőt a Marmorosch-bank ügye szerepelt. Néhány türelmetlen hitelező ugyanis nem győzte bevárni a kényszerezési eljárás lefolytatását, hanem csódot kért a pénzintézet ellen, amelynél állítólag nagy visszaélések voltak.

A bíróság rövid tárgyalás után kijelentette, hogy a csódkérelmet visszautasítja és a dologgal nem foglalkozik érdemben, miután a bank ügye kényszerezési eljárás alatt van.

Brailában nem engedik a magántisztviselőket még tiltakozni sem

Bukarest, december 2.

A bukaresti magántisztviselők egyik csoportja, a Generala emü egyesületben kedden este ujjab tiltakozó gyűlést tartott a magántisztviselők áldozati adója ellen. Az egyesület elnöke ezzel kapcsolatban bejelentette, hogy a magántisztviselők brailai csoportjának a hatóságok minden indokolás nélküli letartóztatása, a csoport tiltakozó gyűlését nem engedélyezték és a csoport hivatalos helyiségeit lezárták. Lapedatu elnök javaslatára a gyűlés éles hangon tiltakozott a törvénytelen és alkotmányellenes hatósági terror ellen s elhatározta, hogy tiltakozását memorandumban hozza a belügyminisztérium tudomására.

Amortizálni akarják a tisztek adósságait

Bukarest, december 2.

A hadügyminisztérium rendkívül érdekes kommunikét küldött szét a bukaresti lapoknak. E kommuniké szerint a hadügyminisztérium törvényjavaslatot készít, amellyel amortizálni kívánja a tisztek adósságait. A javaslat vonatkoznék éppúgy a tisztek magánadósságaira, mint az állammal szemben fennálló pénzbeli kötelezettségekre.

A hadügyminisztérium úgy gondolja, hogy az amortizáció lebonyolítására külön pénztárat létesítené, amelynek céljaira az államtól is segítséget kapna.

A törvény szerkesztői úgy a külön katonai pénztárra, mint a törvényjavaslatra vonatkozólag kikérik a gazdasági körök véleményét. Az Univer sul a következő megjegyzéssel zárja le a hadügyminisztérium hivatalos közleményét: A terv nagyon szép, de honnan szereznek a megvalósításhoz pénzt?

Ugyanilyen szép terv volna az is, ha mondjuk a kereskedelmi minisztérium a kereskedők adósságait is amortizálná.

A nyugdíjasok drágasági pótlékát is átlag tizenöt százalékkal csökkentik,

viszont az alapnyugdíjak nem változnak

Az idei nyugdíjak két-ötöde kifizetetlenül marad

Mi lesz a sorsa a nyugdíj-hátralékoknak?

Bukarest, december 2.

Már a királyi leirat, valamint a jövő évre szóló költségvetési javaslat bejelentései és vonatkozó tételei rámutattak arra az elszomorító körülményre, hogy a köztisztviselők új 15 százalékos fizetés-csökkentésével és a magán-tisztviselők fizetések rendkívüli megadóztatásával egyidejűleg

szor kerül ezáltal a nyugdíjak jelentékeny leszállítására is s hogy újévtől a közszolgálat amugyis keservesen küzdődő, kiérdemesült veteránjai szintén jóval kevesebb illetményre fognak számot tarthatni, mint eddig. Mostanáig az áldozati adótól megmenekültek a nyugdíjasok, Argentinian „alkalmazkodtatási költségvetése” azonban még őket sem kíméli meg attól, hogy az utolsó lyukig húzzák össze nadrágszíjukat, miután egész életükön át folyton csak nélkülöztek, az utóbbi időben pedig a szó szoros értelmében koplalniuk kellett, mert egyszerűen nem avagy csupán csöppenként adagolva kaptak meg jogos járandóságukat.

Tegnap osztották ki a parlament tagjai között a különböző minisztériumok és autonóm intézmények jövő évi költségvetéseinek tartalmazó Központi Nyugdíjpénztár új költségvetését is, amelyből most már közvetlenül lehet következtetni arra, milyen mértékű nyirbálás vár a nyugdíjasok illetményeire?

FOLYTON TOBB A NYUGDIJAS ÉS KEVESEBB A BEVÉTEL

A Nyugdíjközpont költségvetésének az indokolása mindenekelőtt arra utal, hogy a Casa Generala de Pensuni költségvetése az 1915-beli 26 millió 061 ezer 615 lejről és az

1926-beli 1 milliárd 854 millió 831 ezer 420 lejről

a folyó 1931. évben 5 milliárd 027 millió 901 ezer 898 lejre növekedett.

Ez utóbbi előiránnyal szemben, amelyre nem sikerült teljes fedezetet találni, a Nyugdíjközpont kénytelen volt jövő évi költségvetését 4 milliárd 392 millió 603 ezer 167 lejre apasztani, hogy ezáltal a bevételi lehetőségek bizosítottabbak legyenek. Szóval, a Központi Nyugdíjpénztár 1932-re vonatkozó büdzséje pontosan 635 millió 298 ezer 733 lejjel kevesebb az ideinél. Már ez is sejteti a redukciót, de nem ez a mérvadó.

A nyugdíjpénztári költségvetés ezúttal táblázatokkal igyekszik bizonyítani azt, hogy amíg az utóbbi években bevételi forrásai általában összezsugorodtak, a nyugdíjasok száma szüntelenül gyarapodott.

Az egyik kimutatás szerint 1928-ban 44 ezer 138 polgári nyugdíjas volt összesen 181 millió 911 ezer 700 lej alapnyugdíjjal és 1 milliárd 138 millió 726 ezer 479 lej drágasági pótlékkal, 1930. október elsején 56 ezer 977 nyugdíjas 315 millió 620 ezer 808 lej alapnyugdíjjal és 1 milliárd 854 millió 720 ezer 352 lej drágasági pótlékkal, míg a jelen év szeptember 1-én már 60 ezer 691 nyugdíjas 347 millió 708 ezer 124 lej alapnyugdíjjal és 2 milliárd 081 millió 630 ezer 436 lej drágasági pótlékkal.

A katonai nyugdíjasok száma az elmúlt szeptember 1-én 13 ezer 070 volt, 105 millió 104 ezer 340 lej alapnyugdíjjal és 320 millió 247 ezer 916 lej drágasági pótlékkal.

Háromnegyed milliárdot vesznek el

A nyugdíjközpont számításai szerint a polgári nyugdíjasok alapnyugdíja, tekintetbe véve a megfelelő szaporodást, szeptember 1-től január 1-ig és a jövő év egész tartamára 5 százalékos növekedést kontemplálva, 1932. folyamán 378 millió lej fog kitenni, amit egészében be is állították a költségvetésbe. A katonai alapnyugdíjak viszont 110 millióra vannak előirányozva.

— Minthogy azonban a drágasági pótlék, — mondja a továbbiakban a nyugdíjpénz ár büdzséjének az indokolása, amelyet Arge oianu pénzügyminiszter írt alá, — amint a fentebből kitünik, 5 egész 9 tizedszerese az alapnyugdíjnak, ez a jövő esztendőben a polgári nyugdíjknál 2 milliárd 230 millió 200 ezer lejre, a katonaiaknál pedig 681 millió 500 ezer lejre rugna. A költségvetés kiegyensúlyozása céljából ennélfogva a drágasági pótlékok a polgári nyugdíjasoknál 1 milliárd 674 millió 919 ezer 032 lejre, a katonai nyugdíjasoknál pedig 519 millió 435 ezer 573 lejre kell leszorítani...

Ez azt jelenti, hogy a polgári nyugdíjknál 335 millió 280 ezer 968, a katonai nyugdíjak-

nál 162 millió 064 ezer 427 lejjel, összesen tehát 717 millió 345 ezer 385 lejjel kevesebb lesz a jövő évben a drágasági pótlék, mint a mennyinek az eddigi arányban lennie kellene, más szóval pedig, hogy

a nyugdíjaknak is legalább 15 százaléknyi átlagos leszállításával kell számolni.

Másrészt kiderül ebből az érvelésből, hogy a csökkentés csak a drágasági pótlékokat fogja érinteni s az alapnyugdíjat változatlanul hagyja.

Azt ellenben még ebből az indoklásból sem lehet kivenni, vajjon a drágasági pótléknak ez a redukciója általánosan egyforma lesz-e, avagy progresszív, a nyugdíjak összegeinek a nagysága szerint fokozódó? Sajnos, tartani lehet attól, hogy egy bizonyos minimális nyugdíjon felül az összes többi nyugdíjból egyformán leszállítják a drágasági pótlék előrelátható 15 százalékat, ahogyan ezt a köztisztviselők fizetések általános leszállításánál tették. Mútan ugyanis a kormány a megélhetés megolcsulására hivatkozik, valószínű, hogy egyaránt sújtani fogja a drágasági pótlék egész skáláját, lépcsőzetét ez a súlyos leszorítás.

A bevételek és kiadások

Egyébként joggal kérdezheti bárki, miért lesz 717 millióval kevesebb a polgári és katonai nyugdíjasok drágasági pótléka, amikor a nyugdíjpénztár összköltségvetése a jövő évre csak 635 millióval kevesebb az ideinél?

Ennek az a magyarázata, hogy ugyanakkor, amikor az aktív tisztviselők nyugdíj-járuléka január 1-től életbelépő fizetésleszállításra való tekintettel, félmilliárdal kevesebbre vannak értékelve, az állam, az autonóm pénztárak, megyék és községek hozzájárulása, végeredményben majdnem 26 millióval több, annak ellenére, hogy költségvetéseik, amelyek után azt a hozzájárulást fizetik, szintén redukálódtak. Az 1929. decemberi, idevonatkozó törvény szerint ugyanis az államnak, autonóm pénztáraknak, megyéknek és községeknek szubvenció formájában ki kell egészíteniük azokat a hiányokat, amelyek a nyugdíjpénztár költségvetésében a normális bevételek lepadásával előállnak.

Ezenkívül említésre méltó megtakarítás az is, hogy a nyugdíjközpont személyzetének a fizése jövőre majdnem két millióval kevesebb lesz az ideinél.

Különbön a bevételek a következőképpen vannak beállítva a jövő évi nyugdíjpénztári büdzsébe:

Tisztviselők járulékok	1.259.000.000
Az állam és más közintézmények hozzájárulása	3.118.603.165
Különböző más bevételek	15.000.000

A kiadások viszont ekképpen csoportosulnak:

Nyugdíjak	4.298.454.605
Életjáradékok és segélyek	31.467.452
Igazgatási kiadások	7.551.296
Különböző kiadások	55.129.812

A központi nyugdíjpénztár személyzete összesen 79 egyénből áll és fizetése 4 és fél millió lejben van előirányozva.

Majdnem két milliárd hátralék

A nyugdíjpénztár rendkívüli költségvetésével foglalkozva, a bevezetés megállapítja, hogy a pénztár bevétel és kifizetési mínusza a folyó év október 1-én 1 milliárd 587 millió 137 ezer 741 lejt tett ki. Számolva ennek az összegnek a hátralévő időben, az új költségvetés életbelépéséig előrelátható növekedésével, a jövő évi rendkívüli büdzsé hátralékok (bevételek és kifizetések) címén 1 milliárd 800 milliót ölel fel.

Ez egyértelmű azzal, hogy a jelen költségvetési év 1 milliárd 800 millió ki nem fizetett nyugdíjjal fog zárulni,

azaz, ha szem előtt tartjuk, hogy erre az esztendőre nyugdíjra összesen 4 milliárd 754 millió lej volt előirányozva, az idei nyugdíjaknak kétötöde kifizetetlenül marad.

Mert tudni kell, hogy azok az összegek, a melyek hátralékképpen a rendkívüli költségvetésbe kerülnek, aligha fogják hamarosan újni azoknak a markát ak'ket illetnek. Ezeket a vele szemben fennálló hátralékos követeléseket, — amint ezt már napokkal ezelőtt kifejeztük, — az állam átadja a létesülő Tör-

lesztési Pénztárnak (Casa de Amortizare), a mely törekedni fog kiegyezni rájuk nézve az érdekeltekkel, de csak anyagi erőforrásaihoz mérten.

Ugyanugy fogja kezelni ez a Törlesztési Pénztár a hátralékban maradt, kiegyenteltetlen nyugdíjakat is, mint a visszamenőleg bírósággal megítélt fizetéseket, vagy a közszállítók nem folyósított követeléseit.

Ilyen körülmények között örülhetni fognak majd a nyugdíjasok, ha meg nem kapott éves nyugdíjaiknak legalább egy hányadához hozzá fognak jutni a Törlesztési Pénztár jóvoltából.

Azt, hogy biztos pénznek legyenek hátralékos nyugdíjaikat, s abban reménykedjenek, hogy ezeknek legalább egy részét rövidesen, — mondjuk — a jövő év első felében, megkapják a Törlesztési Pénztártól, a Nyugdíjpénz ár helyett, érthetően nem igen merhetjük állítani. Jó lesz, ha a nyugdíjasok a jövő évben rendszeres kézhez fogják kapni leszállított járandóságukat. Amit ebben az esztendőben nem sikerül megkapniok, egyelőre kölcsönnek kell tekintenök, amelyet, akarva-akaratlanul az államnak adtak...

Kőrösi Sándor

Mi az ára Németországban a kukoricának

A kormány felhatalmazást kapott a vámok megváltoztatására

Berlin, december hó 2.

Ma rendelet jelent meg, amely felhatalmazza a kormányt, hogy a birodalmi gyűlés összehívásáig, sürgős gazdasági szükség esetén, az érvényben levő gazdasági előírásoktól eltérően

megváltoztathassa a behozatali vámkat és elrendelhesse a kétoldali gazdasági

dasági megegyezések ideiglenes alkalmazását.

Egyidejűleg ülést tartott a német kukorica-központ, amely a kukorica egyed-áru eladási árát a dunai tengerinél tonnáknél 150 (eddig 190), a Laplata vagy egyéb kukoricánál 160 (eddig 195) márkában állapította meg december 1-től kezdve január 16-ig terjedő érvénnyel.

A székely községek, mint azilumok

Regáti hivatalnokokkal végeztetik a székelyföldi kataszteri munkálatokat, akik soha életükben nem láttak telekkönyvet

Csikszereda, december 2.

Ime, így takarékoskodnak a községek terhére!

A tartományi igazgatóságokat királyi dekrétummal megszüntették. Az így állás nélkül maradt tisztviselőkről azonban valamiképpen gondoskodni kellett, a tartományi igazgatóság ténél 3406—951 szám alatt kiadta a rendeletet a vármegyei prefekturáknak, hogy az állás nélkül maradt tisztviselőket a községek kataszteri birtokveinek az átírására és a birtokváltozások átvezetésére kell felhasználni.

Honoráriumképpen a községek 100—120 ezer lejt, a nagyobbak 250 ezer lejt fizessenek.

A csikmegyei prefektus 15161—951 sz. alatt küldte tovább a rendeletet a meg- rökönnyödött községeknek. Mondanunk sem kell, hogy ritkán akad ma olyan község, amely a megszabott hatalmas honoráriumot ki tudná fizetni.

Az állam az elviselhetetlenségig halmozza a terheket a községek nyakára. Nem tagadjuk viszont azt, hogy a kataszteri munkálatok elvégzését valóban fontosnak tartjuk. De miért akar a tartományi igazgatóság megdöbbenően magas honoráriumokért regáti tisztviselőket küldeni a községek nyakára, ami'or ezek a regáti tisztviselők valószínűleg annyit értenek a telekkönyvezéshez, mint a ló az áh-céhez. Hiszen a regátban nincsenek telekkönyvek!

Brassó vármegye prefektusa itt is megtalálta az egyedüli helyes utat. Pályázati hirdetéssel keresi a birtokváltozások átírására alkalmas embereket. Ez sokkal kevesebb költségbe kerül egyrészt, másrészt olyan emberek kerülnek a munka elvégzésére, akik a megyében tájékozottak s akik munkájuk természetével is tisztában vannak. A megyék és községek igazán elvárhatják, hogy az ilyen munkák elvégzésére a maguk embereit állítsák be, azoknak adjanak kenyeret, különösen akkor, ha az elvégzendő munka természeté is ezt kívánja meg. Annyi állás nélkül maradt községi tisztviselőnk és nyugdíjtalan nyugdíjasunk van, akiket segíteni kellene. Engedjék végre, hogy a magunk emberei dolgozzanak nekünk. A legegyszerűbb és a legolcsóbb megoldás egyébként az volna, ha a községi jegyzők, akik ezt a munkát eddig végezték, a községtanácsokkal egyetértésben egyezség szerint alkalmazzanak a maguk falujából, vagy környékükről olyan nyugalmazott jegyzőket, vagy a munkához értő tisztviselőket, akik a jegyzők irányítása mellett kitünően el tudták végezni a munkát, sokkal kitünőbbben, mint a telekkönyvi ügyekben teljesen járatlan regáti tisztviselők.

A mai kétségbeesítő gazdasági viszonyok között, különösen a Székelyföldön már nem tud dus jövedelmeket biztosítani a regáti aranygyanju keresőknek, viszont joga van ahhoz, hogy a maga embereiről valahogyan gondoskodniék.

Brassóiak ne felejtsetek,

hogy az **ASTRA MOZGO**-ban dec 2-án, szerdai kezdettel vetítésre kerül az idény legnagyobb eseménye

„MAM'ZELLE NITOUCHE“

(NEBÁNTSVIRÁG)

ANNY ONDRA, GEORG ALEXANDER, HANS JUNKERMANN főszereplőkkel

IGAZ-E, hogy a kormány egymillárdot bocsát a Marmorosch-Bank rendelkezésére?

Szenzációs interpellációk a kamarában

Bukarest, december 2. A kamara tegnapi ülésén elsőnek Floria Zaharia interpellált, aki a Marmorosch bank betétesinek legutóbbi gyűlésével kapcsolatban azt a kérdést intézte a miniszterelnökhöz, hogy miért neveztek ki kormánybiztost a bank mellé, igaz-e, hogy a kormány és a Marmorosch bank között mélyebb kapcsolatok vannak és hogy a kormány újabb egymillárd lejfel akar segíteni a bajba jutott pénzügyminisztérium elnöke, egy konkrét esetről kifolyólag.

Tiltakozik az ellen, hogy a rendőrségek beavatkozhassanak a sajtó munkájába. Néhány jelentéktelenebb felszólalás után Xenii liberális intéz éles támadás Jorga ellen és követeli, hogy a kormány mondjon le.

Ezután felemlíti, hogy a munkáspénztárnál milliós visszaéléseket fedeztek fel és a pénztár vezérigazgatóját egy heti felügyeltség után, mégis visszatették állásába.

A szenátus ülésén Averescu tartott feltűnést keltő beszédet. Emlékeztette a miniszterelnököt, hogy 1923-ban Argetoianu a következő indokok alapján vád alá akarták helyezni: törvényes hatáskör nélkül az államra súlyos terhet jelentő tranzakciót bonyolított le, pénzügyi műveleteket hajtott végre egy magánintézet javára, megkárosította az államot 90 millióval és hozzájárult az államnak a külföld előtt való diszkreditálásához. A vád alá helyezési indítvány elaludt, de tulajdonképpen ma is ráveti árnyékát Argetoianura. Követeli, hogy a pénzügyminiszter tisztázza magát.

Eselek, amelyek csak ná'unk történhetnek meg

Nagy baj az, ha a görögkeleti lelkész és pénzügyigazgató jóban vannak

Csikszereda, december 2.

Orbai Endre csiksbánfalvi kereskedő ellen a csikszentmártoni adóhivatal július 31-re árverést tűzött ki. Ujjonnap vásárolt teherautóját akarta elárvereztetni egész évi adóhátraléka fejében. A kereskedő kért, könyörgött és ígért. Sikertelenül is elárverés, hogy az árverés előtt pár nappal az árverést elhalasztották s erről hivatalosan jegyzőkönyvet vettek fel. A kereskedő abban reménykedett, hogy a rendelkezésére álló idő alatt sikerül annyit összehoznia, hogy az autót, amely a fő kereseti lehetőségét nyújtotta, megmentheti. Közben azonban történt valami. Az árverésre kitűzött napon ugyanis megjelent a községben a csikszeredai Barbat-család s közölte a jegyzővel, hogy árverezni kíván az autóra. A jegyző viszont közölte az autóra áhító családdal, hogy az árverést hivatalosan augusztus 1-re napolták el. Az árverezők azonban nem nyugodtak bele ebbe, a jegyző minden tiltakozása ellenére tele-

fonálni kezdtek, s miután Barbat Jancu csikszeredai görög keleti lelkész jóbarát-ságban van a csikszeredai pénzügyigazgató helyettesével, a telefonálás azzal végződött, hogy

a pénzügyigazgató távollétében a helyettes elrendelte a hivatalosan elhalasztott árverés megtartását. A 170 ezer lejes autó így rövidesen 30 ezer lejért Barbat Jancu lelkész tulajdonába ment át.

A törvényesen elnapolt árverés törvénytelen megtartásával sikerült egy adófizető alanyt teljesen tönkretenni. Ő már többé nem szedi össze magát újra, ha csak meg nem nyeri azt a kártérítési pert, amit az államkincstár ellen indított. Lehet, hogy megveri mert a csikszeredai törvényszék már elrendelte a bizonyítást. Ebben az esetben sokba kerülhet az államnak az, hogy a görögkeleti lelkész és a helyettes pénzügyigazgató ennyire szíves jóbarátságban vannak egymással.

A nagy per, amelynek 11 év után vége lett

A Szatmári Takarékpénztár Egyesületnek hosszas pereskedés után csak most váliják be lebélyegzett koronáit

Szatmár, december 2.

A Szatmári Takarékpénztár Egyesület annakidején, a korona beváltásakor, megbízást kapott a fiskustól, hogy a község részére pénztárcserélést végezzen. Mint emlékeztetés, tizenegy évvel ezelőtt a lebélyegzett magyar koronákat lejt cserélték át és az átcserelelést megelőzőleg a kormány felhívta az ország lakosságát arra, hogy korona-készletét jelentse be, mert csak annyi korona vált majd be, amennyit hozzá előzetesen bejelentettek. A Szatmári Takarékpénztár nyolc millió koronát jelentett be, majd fel-emelte bejelentését tizenkét millióra, mert az emberek a beváltástól való félelmükben a bankokba minden címen koronafizetéseket teljesítettek. A beváltás megtörténte után azonban küszöb, hogy a bank nem tizenkét, hanem tizenhat millió koronát mutatott be és annak lej egyenértékét kérte.

A fiskus a tizenkét és tizenhat millió korona közötti differenciát tud-

másul vette, de nem akarta elfogadni a nyolc és tizenkét millió közötti négy millió koronát, sőt azt el is kobozta.

A bank pert indított a kincstár ellen, amelynek különböző stádiumait követni sem bírjuk. Egyszer a tábla megszemmisítette a törvényszék eljárását, majd a táblán peresztés lett a bank és most végre perújításos eljárás után a tábla is kimondotta, hogy a bank szabályszerűen jelentette be készleteit és így a fiskus fizetni köteles. Két millió lej itéltek meg a banknak és megítélték a tizenegy esztendőn át felszaporodott kamatokat is, úgy, hogy

ma a pénztézet négy millió lej kap a kezéhez.

A legérdekesebb és legszokatlanabb a dologban, hogy ezt a pénzüsszeget a Szatmári Takarékpénztár Egyesület, tényleg meg is kapja, mert az elkonszult magyar koronák lej ellenértékét annakidején a Banca Natională elvonta és az ma is letét számlán fekszik.

Talán ez az utolsó korona, amelyet a román állam bevált.

Tizenegy esztendeig pereskedett azért, hogy két millió lej helyett most négyet fizethessen.

És fizeti a költségeket is. Tizenegy esztendő ügyvédi munka ellenértéke is szép summa lesz.

A naiv polgár ennek ellenére is még mindig azt kérdezi: hová megy el az a rengeteg pénz, amelyet adóban fizetünk.

Ide megy el. Ilyen oktan pererek, ilyen drága kamatokba és borsos perköltségekbe megy el az a rengeteg pénz, a melyet fizetni már nem is bírunk.

Argetoianu 15 lejt akar minden kiló cukor után

Ujabb eredménytelen tárgyalás a cukrosokkal

Bukarest, december 2.

Kaufmann Oszkár, a Banca de Credit Roman igazgatója, valamint Dienermann Willy, a Banca Moldova igazgatója, kedden jelentkeztek Argetoianu pénzügyminiszternél, hogy a cukorárak leszállítása ügyében végső megállapodásra jussanak.

A tárgyalásokon résztvett Vasilescu-Carpen kereskedelmi miniszter is.

A cukrosok képviselői kijelentették, hogy a cukorkartell hajlandó belemenni kisebb árleszállításba. Az elvi megállapodás után Argetoianu bejelentette, hogy 8 az állam részére minden kiló cukor után még három lejt kér. Vasilescu-Carpen a fogyasztók részére négy lejes árengedményt óhajtott, ami gyakorlatilag azt jelentené, hogy a cukorkartell kilónként hét lejjel olcsóbbítaná a cukrot.

ebből azonban a fogyasztók csak négy lejt látnának, mert a másik három lejt Argetoianu az állam javára foglalja le.

A két kiküldött bankigazgató erre kijelentette, hogy a cukorszindikátus ilyen nagymértű leszállításba nem mehet bele.

Megállapodás tehát nem jöhetett létre, viszont a tárgyalások folytatódni fognak, mert ugy Argetoianu, mint Vasilescu-Carpen kijelentették, hogy újabb számításokat eszközölnek és, ha ez megtörtént, új javaslatl fordulnak a cukorszindikátushoz.

Itt említjük meg, hogy a bukaresti pénzpiac a font esése miatt rendkívül idegesen viselkedik.

A fontot egyébként a párisi jegyzések alapján, a keddi napon és szerdán délelőtti 533 lejté értékelték. A tőzsdéken óriási üzletkötések történnék, természetesen fontban, mert a kereskedők menekülni akarnak ettől a valutától. Anghiescu bankkormányzó naponta magához kéri a bukaresti pénztézetek vezetőit és a pénzpiac normalizálásáról tárgyal velük.

Jorga tovább folytatja a harcot a katolikus Státus ellen

Pop Valér előbb Kolozsvárra, majd Rómába utazik

Bukarest, december 2.

Kiszivárgott hírek szerint Pop Valér erdélyi miniszter holnap, csütörtökön, Kolozsvárra utazik, ahol három napig marad. Elkíséri útjában kabinetfőnöke, Sava Cornél is, aki a miniszternek hivatalos munkája elvégzésében lesz segítségére.

Pop Valér miniszter kolozsvári látogatásának egyik, de kétségtelenül nem a fontosabbik célja az, hogy személyesen tüzze fel Isac Aurélnak, Isac Emil édesapjának a mellé a legmagasabb polgári kitüntést, a Ferdinánd-keresztet. Fhez az ünnepi és megható aktushoz azonban nem volna sok szükség Sava Cornél kabinetfőnökre. Sava Cornél azért kíséri el a minisztert, hogy segítségére legyen annak a vizsgálatnak a lefolytatása során, amit az erdélyi miniszter a román katolikus Státus jogi helyzetének a végleges tisztázása érdekében vezet le.

A Lupta pár nappal ezelőtt közölt nagyon felelőtlen és a Státus helyzetével kapcsolatban nagyon tájékozatlan hir-

adásának mégis volt annyi alapja, hogy a politikai hajszában valóban komolyan folyik a Státus ellen s a kormány csakugyan nem akarja elismerni a statusgyűlés határozatait jogérvényeseknek addig, amíg a Jorgától kiöltött fölöslegesen izgatott és az államnak semmi hasznát nem hajtó „történelmi meglátásokat” és jogi elképzeléseket a legmagasabb katolikus fórum előtt is nem próbálja meg érvényesíteni.

Lapunk munkatársa a parlament folyosóján kérdést intézett ezzel az ügygel kapcsolatban Pop Valér erdélyi miniszterhez, aki személyesen is megerősítette azt a hírt, hogy

a karácsonyi parlamenti szünet után kabinetfőnöke kíséretében Rómába utazik és a szentszéknél is megkísérli elfogadtatni a román kormány álláspontját.

Addig is Kolozsváron tájékozódik kellemetlen a Státus helyzetével kapcsolatban, mert Jorga elhatározta, hogy ez az ügy most már véglegesen tisztázza a konkordátum szempontjából is.

Elkeseredett gyűlést tartottak a kolozsvári munkanélküliek

Kolozsvár, december 2.

A kolozsvári munkanélküliek szerdán délelőtti viharos gyűlést tartottak a munkásotthon épületében. Popescu János megnyitó szavai után Ujhelyi József nagy beszédben ismertette a kolozsvári munkanélküliség problémáját.

Ujhelyi elmondotta, hogy a városi tanács eredetileg új taxák bevezetésével akarta megteremteni a munkanélküliek segélyalapját, de Argetoianu az új taxák bevezetését megtiltotta.

A munkásotthon természet megtöltő munkanélküliek tömege viharosan kezdett zajongani erre a kijelentésre.

— Jöjjön ide Argetoianu — kiáltották elkeseredetten — s győződjék meg arról, hogy sokan csak azért nem jöhettek el a gyűlésre, mert még cipőjük sincsen.

Stroia György a városi tanácsal folytatott tárgyalásokról tett jelentést. Kijelentése szerint a városi tanács teljesen szabotálta a munkanélküliek ügyét.

Beszédekén elmondotta, hogy az egyik nagy kolozsvári vállalat igazgatója, amikor egy munkást elbocsátott, így szólt: „Most aztán mehet mérget vásárolni!”

A munkanélküliek táborában ismét kitört az elkeseredés. Többen azt követelték, hogy üntessék be a hiábavaló szónoklatokat és a tömeg vonuljon ki az utcára. Roman Dumitriu volt CFR alkalmazott azonban rámutatott azokra a veszedelmekre, amelyek a tüntetések miatt fenyegetik a munkásságot.

Chirila János dr. munkaügyi inspektor aki a viharos hangulatu gyűlésen résztvett, azzal csendesítette le a háborgó ke-

délyeket, hogy

hétfőn már megkezdik az élelmiszer-utalványok kiállítását.

Ujhelyi József indítványára bizottság indult a városházára, hogy a segélyezési akció megindítását megsürgesse, de amíg a válasszal visszajött volna, a tömeg már az utcára tödült. Ott azonban erős esend-örkordonnal találtak szemközt magukat a munkanélküliek, akik végül is a reménytelenség nemtörődőséggel oszlottak szét, anélkül, hogy a karhatalom közbelépésére sor kerülhett volna.

UJRA SZAPORODTAK A MUNKANÉLKÜLIEK

December elején igen sok kolozsvári cég és vállalat felmondott alkalmazottainak, úgy hogy rövidesen körülbelül 2000 újabb kereskedelmi alkalmazott és magántisztviselő maradt kereset nélkül. A magánalkalmazottak szövetsége azonnal érintkezésbe lépett a munkaügyi inspektoráttal, amely viszont a Státus Negustorenc vezetésével keresett kapcsolatot s annyit elért, hogy csütörtökre érkeztetle hivatott meg Kolozsvár kereskedőit. Az inspektorátus álláspontja szerint télviz idején nem lehet újabb 2000 emberrel növelni a munkanélküliek létszámát.

Az Ipartestületnél is hivatalosan állapították meg, hogy

222 olyan kolozsvári önálló iparos van, akik segélyezésre szorulnak. Hogy ezeket miből fogják segélyezni, arra a kérdésre egyelőre sehonnán sincs felelet.

Argetoianu miniszter ut azonban mindennek ellenére is úgy tudja, hogy miféleképpen nincsen — munkanélküliség!...

Ne borotvapengét kérjen hanem követelje a

szépképviselet: C. Duisberg
București I. Str. Carol Nr. 3

BRASSO „Modern Mozzó” Telefon 518.
Ma SZERDÁN, utoljára! Hangos attrakciós film!
„ASSZONY A HARCVONALBAN”
Egy szerelmes asszony önfeláldozó szerelme, aki a harcvonalba követi a férjét
Magyar feliratok. Főszerepben: GARRY COOPER. Lesszállított helyárrakkal.
Előjáték elsőrangú MICKI-MAUS.

COTY UR

NAGY CSATÁJA A BÉKE ELLEN,

amelyből Hitlernek is haszna lesz

Igy állunk 1931 esztendő végén

Páris december 2.
Leszerelésről, világbékéről álmodók, hiába nyújtják kezüket egymásnak a háttárokon át, hiába szavalnak népek megértéséről, hiába reitgenek az eljövendő háboru rémétől. Nem lesz világbéke, se leszerelés. Nem lehet megértés a népek között és a háboru fantomja hamarabb válik valósággá, mint ahogy gondolnánk.

Ez a mérlege, a keserű tanulság: annak a botrányba fulladt „Nemzetközi Leszerelési Konferenciának”, amelyet a francia pacifisták rendeztek és amely a valóság kegyetlen reflektórányával világítja meg a francia fömeghangulatot. A manifesztáció kudarcához pedig 30 nemzet és 35 intézmény delegáltjának 102

LESZERELÉSI KONFERENCIA POFONOKKAL

emberből álló csoportja asszisztált, a teljes számban felvonult külföldi nagyhatalmak megbízottjai és diplomatái mellett.

Herriot és De Jouvenel minden ékesszólása, a megjelent külföldi képviselők minden presztízse hiába való volt. A tüntetők ordítással, fütytel, kerepeléssel, viszályt, tuharsogták a legszebben fogalmazott békeszöveget és végül is, vereségek, tettelességek, rendőri beavatkozás állandó növekedő zürzavarában oszlott fel a nagy dobbal hirdett Konferencia.

Herriot.

Incidens az előkészítő-gyűlésen

A szokásos ünnepi külsőségekkel: fotografusok, filmfelvétel, üdvözlő beszédek és örömkifejező üdvözlő beszédek kíséretében nyitották meg a konferenciát, melyben két rapon keresztül, a leszerelés körüli viták folytak.

Más színezetet nyert azonban, amikor Painlevé volt hadügyminiszter fejtegette ki álláspontját, melyet voltképpen még a békeharcos franciák is teljes mértékben osztanak. Vagyis: nem lehet szó leszerelésről, biztonságról és garancia nélkül és ha kell, Franciaország megvédi a saját biztonságát. Mert nem kockoztathat meg egy újabb támadást, védelem nélkül.

Painlevéról nem tételvezhető fel, hogy a német jelenlévőkre való célzással mondogta volna, amit mondott, annál is inkább, mert ezen a gyűlésen éppen a német delegáció vezetője: báró Rheinbaben államtitkár elnökölt. Mégis, a német jelenlévők körében támadt először mozgolódás, de az in-

cidens az angol „Trade-Union” szervezet (5 millió munkás tömörülése) képviselőjének felszólalásával tört ki, aki „blöff”-nek minősíti ezek után az egész „leszerelési konferenciát, amit különben Angliában előre megjósoltak neki és

nem is hajlandó tovább részt venni az előkészítő munkálatokon.

Nehéz sikerült csak visszaállítani a nyugalmat és újból békésbb atmoszférát teremteni.

Paul Boncour

A másnapi gyűlés elnöke Paul Boncour volt, aki lényegében — csak ténylegesebb fejtálatában ismételte Painlevé álláspontját. A nagy probléma megoldásához természetesen az előkészítő gyűlések után se érkeztek el.

A trokadéri harc

Az 5000 embert befogadó Trokadéro színházban játszódott le a „Leszerelési Komédiának” drámai fordulatközpontú, bővelkedő utolsó felvonása. A környéket formálisan megszálló rendőri és mozgőgárdacsapatok sejtetik, hogy itt nem valami „Théâtre Parée”-ról lesz szó. Már vittogják, hogy óriási tüntetések készülnek, amin a jobboldali sajtó és főképp a Coty-lapok tendenciósan izgató cikkei után, senki sem sódalkozik. De viszont arra mégsem számított senki, hogy a tüntetések olyan méreteket öltenek, mely kifejezetten botrányossá teszik az egész konferenciát.

Este kilenc óra. A színház utolsó helyig zsúfolva. Körbe argatva a kongresszuson résztvevő nemzetek lobogói lengenek. A színpadon, a szónokok számára felállított szék körül, ülnek a meghívott nagykövetelek, diplomaták és az újságírók. A páholyokban elegáns nők. A hőség fullasztó. Hatalmas reflektorok vannak felállítva a nézőtér több pontján, hogy alkalmas világításban kapja a filmfelvétel, az ünnepélyes előadást. Mert mind kézen állott a manifesztációs népszerűsítésére: film, rádióközvetítés, fotografusok gépei.

Herriot, mint elnök áll a mikrofon elé, hogy a konferenciát megnyissa. Megjelenését taps fogadja. De még az első mondat közepére se ért, már „huhogások” halatszanak mind fokozottabb lármában. A gépirónok hada, akik naszmájukkal készleltben ülnek, egész közel a szónokhoz, nem képesek egyetlen mondatot érteni és tanácstalanul néznek egymásra. Herriot energiás akarásai inkább a modulatain, mint a szavain érezhető. Kénytelen félbeszakítani szövegeit. A tüntetők jól vannak megszervezve, egyenletes mértékben vannak elosztva. Páholyokba, földszinti zsölyékbe és a karzatok felső régióiba és már is egyszerre több helyen, több csoportokban tör ki a tumultus. Pofonok csattannak, kalapok röpködnek, egy páholyajtó üvegablaka csörömpölve hull szét, véres arcokra világít a reflektor lámpája és a láрма, zaj, egyre dagad.

Herriot átadja a szót egy urnak, aki a katolikus egyház békeüzenetét olvas fel. A program mutatja, hogy utána a protestáns és zsidó egyház felirata van napirenden. Az egyetlen női szónokkal szemben se mutatnak a tüntetők több udvariasságot. Mademoiselle Loise Weiss,

aki ennek az egész béke-manifesztációnak az életrehívója (nem lesz se neki, se Franciaországnak benne köszönet) olyan gunnyal vegyült dühkitörések középpontjába kerül, hogy jobbnak látja visszavonulni és átadja helyét az öreg Lord Cecilnek. Talán a korára való tekintettel a tüntetők elhallgatnak. De rövid ideig tart a szünet. „Franciaul beszéljen” ordítják feléje és hiába kér. fenyeget és követel Herriot csendet, itt megezünt minden tekintély, a tüntetők uralják a helyzetet. Lord Cecil, hórihorgas alakjával előre hajol a mikrofonba, feje ide-oda mozog, de beszéde becsúsz a lármába. Amikor Németország képviselője: az állítólag elzászi származású Joos követi a sort, a zürzavar még nagyobb. Ordítások röpködnek feléje és a „boche” gúnynév tisztán kivehető. Németország követe von Hoersch, ott ül a vendégek sorában. Talán kényelmetlenül érzi magát, de arcizma se rándul. A fütyülést és kerepelést felváltja a veredések lármája. Most már — ami Párisban csak a végső esetben történik — (a gyűlésterembe soha rendőrnem jön) a kijáratokat rendőrok és mobilgárdisták őrzik, úgy, hogy kellő pillanatban ott teremnek, hogy a veredőket elválasszák. Erre mind több szükség lesz. A láрма már oly botrányos, hogy az elnöki asztalán a gyűlés feloszlásáról tanácskoznak. De „kítartani mindhalálig” jelszóval, állják tovább a harcot. Mint tulvilágit, vagy inkább tengerentúli szózat gyanánt, hangszórók bömbölnek most egy angol üzenetet. Borah szenátor Amerikából küldi rokonszenvező üdvözlését, melyet a nacionalisták énekléssel igyekeznek tulvölteni. A szónokok, vagy a pantomimszereplők változnak, az olasz Scialojót felváltja az amerikai Houghton (az utóbbi különösen ismeretes franciaellenes politikájáért) vagy a spanyol követ de Madariaga. Senki nem érti szavukat. A tüntetők egyetlen szöveggel szemben tesznek kivételt. Ez Painlevé. Ezzel akarják kimutatni rokonszenvéiket a volt hadügyminiszter iránt tegnap „bátor szókimondó” beszédéért. És háromszoros tapssal adóznak neki.

A villamosáig feszült, viharos légkörben a kedélyek egyre harciasabbak. Már nemcsak a „Marseillet” éneklük, de sorba rikácsolják a „Kiraly rikáncsai”, meg a régi kombattánsokból alakult „Tuz kereszt gárda” az ismert háborus dalokat. „Éljen Franciaország” katonás ütem-

Játékszerek

A legnagyobb választék. Valóban legolcsóbb árak csakis a

Paradisul Copiilor (GYERMEKEK PARADICSOMA)

régi és hírneves különlegességi áruházában

Filip Lindenberg, Bukarest, Str. Smârdan 12.

ben kiáltott ritmusát „Éljen a béke” felkiáltások váltogatják. A „Füzkeresztesek” vezetője, egy volt alezredes és néhány társa most felrohannak a tribünre, amikor Jouvenel szenátor készül a bezáróbeszédet mondani. Leírhatatlan a zürzavar. Herriot-t majdnem megütik, a rendőség rohamlépésben vont kordont, hogy Jouvenelt, Herriot-t és a többieket ne érje tettelessé inzulitus. Az idegen nagykövetelek sietve igyekeznek a kijárat felé, míg a karzatról a nacionalisták — színhölum gyanánt — rongyokra lépik a kongresszust hirdető vászon-feliratot.

Künn a Trokadéro előtt a rendőség tüntetőket zavarja széjjel. Nehezen sikerül az autók részére az utat szabadon

hagyni. Jouvenel szenátor halálsápadtan jön ki.

— Az aljasok — mondja. — Megkeserülük: egy másik Dreyfuss-ügyet csinálunk ebből.

Coty ur tehát megnyerte a csatát, amelyből végül Hitlernek lesz haszna. Mert kétségtelen, hogy ennek a manifesztációnak eredménye a Hitler-párt számára néhány ezer újabb szavazatot jelent. Könnyű lesz nekik. Jó ügyig a trokadéri est.

Ilyen szomorú képe van a Béke kérdésének az Ur 1931-ik esztendeje végén.

Mándy Ilona

Németország jobban szereti Romániát, mint Magyarországot!

Szenzációs teleplezés a volt „fegyvertársról” a magyar külpolitikai bizottságban

Budapest, december 2.
A parlament politikai bizottságában Zsilinszky Endre foglalkozott a magyar-olasz barátsággal, amellyel szemben élénk csodálkozásának adott kifejezést a felett, hogy Németország, amely a háboruban fegyvertárs volt, semmivel nem sietett az elmúlt évjézed alatt Magyarország segítségére, sőt Stresemann például jelentős összegekkel támogatta a külföldön és Magyarországon is élő német kisebbségeket, azzal a céllal, hogy az elmagyarosodott németek ismét viszanémetesedjenek. Zsilinszky szerint ugyanezt a politikát folytatták Erdély-

ben is, ahol az ott élő németeket a magyarok ellen játszották ki.

Sulyosan szemére veti Zsilinszky Németországnak, hogy

a mostani preferenciális szerződések alkalmával a magyar buzának csak huszonöt, a román buzának ellenben ötven százalékos behozatali kedvezményt adtak a németeknek.

Zsilinszky mindezeknek a mérlegelése után javasolja, hogy Magyarország a jövőben Németország helyett a Duna völgyében fekvő államok barátságát keresse.

Százezer lejébe került Vaiszlovich Emilnek egy koncert, amit meg sem hallgatott

Megítélte a Semmitűszék Ferrari Albertini hegedűművész köve-elését a Parkhotelben eltört hegedűjéért

Nagyvárad, december 2.
Három évvel ezelőtt Nagyváradon hangversenyzett Ferrari Albertini ismert olasz hegedűművész. A művész női titkárnőjével együtt a Park hotelben, Vaiszlovich Emilnél szállt meg. A hegedűművész az előadásra készülődött és értékes Ametti-hegedűje kinthevert a szobaasztalán, amikor

váratlanul levállott a mennyezetből egy darab és pontosan a hegedűre esett s összetörte a bordázatát.

Albertini Ferrari nyomban elájult, úgy kellett felocsólni. A titkárnő viszont az állán kapott egy kis karcolást. Mindketten pört indítottak Vaiszlovich Emil ellen és a hegedűművész százezer lej kártérítést követelt hangszere megrongálódásáért. De erkölcsi kárt is kért, mert nem tudott az estén megfelelő diszpozícióval játszani. Az erkölcsi kártérítést a bíróságok elutasították, mert Vaiszlovich igazolta, hogy

a hegedűművész a hangverseny után kitűnően érezte magát az egyik elegáns nagyváradi bárban.

Az anyagi felelősség kérdésében azonban hibásnak mondogta ki egy a nagyváradi törvényszék, mint az ítéletábla

Vaiszlovich Emil és ezért

100 ezer lej kártérítésre ítélte.

Vaiszlovich egészen a legfelsőbb fórumig, a Semmitűszékig felebbezett, amelynek tegnap jött le a döntés. A Semmitűszék jóváhagyta a százezer lejes kártérítési összeget és elmarasztalta a hegedűművésznél nem kevésbé híres szállodatulajdonost az összes perkoltségekben és a megítélt kártérítés kamataiban.

Igy kerül közel másfélszázezer lejébe az a hangverseny Vaiszlovichnak, amit meg se hallgatott s amiért az impresszárió maga is mindössze 50 dollárt fizetett a kitűnő művésznőnek.

— Fássztrájk Dicsőszenmártonban. Dicsőszenmártonból jelentik: Az interim-bizottság december 1-én életbelépett maximálási táblázata szerint a vágatlan fát mászánként 50, a vágott fát pedig 60 lej árban maximálta. Dicsőszenmárton őt fakeskedője külön-külön elhatározta, hogy addig nem árul fát, amíg az ő hozzájárulásuk nélkül megszabott árakat vissza nem vonják. A tűzifa eladás ennek következtében keddelelőtt óta valóban szünetel.

Rövid kabátok (double face)	LEI	1800
Téli kabátok bársony gallérral	LEI	3100
Téli kabátok fekete színben, sálgallérral	LEI	3800
Női kabátok elegáns kivitelben	LEI	1900

Anglo-Română

BUKAREST, Str. Biserica Enei 10 (Baia Centrala épület)

KOLOZSVÁRI LEVÉL

Állandó életveszedelemben forog Kolozsvár lakossága az egeresi villanycentrálé falusi „szakmunkásai” miatt. Karácsonyra sem lesz itélet az Egyesült Bank igazgatóinak bűnperében. A legélesebb ellenzéki hangra térít át a kolozsvári volt kormánylap. Víz vonatra szóló költség mellett két tehervonatot indít Kolozsvár állomásra

Kolozsvár, december 2.

Hetedik hetébe fordult már a csödbe kergezett kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzőbank Rt. vád alá helyezett igazgatói bűnperének a tárgyalása. Az, ami 1927. végén országára szóló szenzáció volt, (akkor még nem tudták elképzelni az emberek, hogy egy bank is megbukhat), ma végnélküli unalom. Unják a vádlottakat, a védőket, a bírát, az újságok és a kárvallott betétesek is. De különösen a tanúk, akiket csak többszörös elővezetési párencsal lehet előállítani. Tegnapra is 25 tanút kellett volna elővezetni, de csak egyet tudott a rendőrség megtalálni és ennek k'hallgatása után egy órára felfüggesztették a tárgyalást, hogy azalatt össze elefontájanak egy-két új tanút. Kötéllel kell fogni már a tanukat. Ha így megy, még karácsonyra sem lesz ítélet.

*

Manoilescu váratlan elejtése Kolozsváron kellett csak igazán nagy meglepetést. Tudott dolog, hogy Manoilescu igen erős szálak fűzik Kolozsvárhoz. Családi, baráti, politikai és üzleti kapcsolatok. Ezek a kapcsolatok természetesen nem szenvednek változást azért, hogy Manoilescu szokásos körülmények között megszűnt a Banca Nationala kormányzója lenni. Azért bizonyos változások mégis lesznek. Például azoknál a vállalatoknál, amelyek Manoilescu alatt kétségelény előnyösebb elbírálásban részesültek a jegybank által felvett hitelek tekintetében.

A legérdekesebb változás kétségtelenül az eddigi kormánylap, a tulajdonosovinszta „Drumul Nou” körüli észlelhető. Kevesen tudják, hogy ez a Manoilescu által alapított újság, kezdetől fogva avereszkánus irányítás alatt állt, ami azért képez politikai pikantiát, mert hiszen maga Manoilescu is a néppárttal kezdte politikai korrierjét. A lapot az avereszkánus Banca Agrara nyomdája állította elő, a szerkesztőségi, kiadóhivatali helyiségei ugyancsak a Banca Agrara házában voltak, ugyanott, ahol a helyi avereszkánus párttagokat klubja is van. A szerkesztőség élén Goga sógora, Hodos Alexandru, volt avereszkánus államtitkár áll.

A „Drumul Nou” feltétel kormánytámogató programmal indult. Később kritikai hangokat is megengedett magának, most azután nyíltan ellenzéki magartást veit fel és élesen támadja a kormányt, de különösen Argelioanut. A kolozsvári kormánylapból vezető ellenzéki orgánium lett és hír szerint átkerül Bukaresbe, mint a Manoilescu által tervezett új gazdasági párt hivatalosa.

Tempora mutantur. Három héttel ezelőtt még a „Drumul Nou” leckéztette az ellenzéki sajtót, hogy ne támadja a kormányt, mert az „igaztalan” vádakat árt az ország hírnevének és megnehezíti a konszolidációt és most ugyanez a „Drumul Nou” a legféltelenebbül szembe fordult egykori patrónusaival.

*

Sulyos villanyzavarok vannak már megint Kolozsváron, akárcsak azokban az időkben, amikor a városi villamosmű házi kezelésben keserítette meg az adófizető polgárság éjszakai életét. Milyen kínos volt például a múlt vasárnap, amikor Gabriel Pauas bukaresti francia nagykövet előadásának kellős közepén hirtelen elaludt a villany és negyedórán egyiptomi sötétségben feszengett az előkelő közönség. Ezt megelőzően két nappal a város különböző pontjain hatalmas rövidzárlat robbantott fel valami hat transzformátort, a fővezetékek több utcán elétek, a házakban elpattantak a villanyégők, kiugrottak a biztosíték-csapok, megszenesedtek a villanydrótok és tönkrement egy sereg hálózati rádiókészülék. Két nap alatt sem tudták likvidálni a rövidzárlat által előidéztet villanyzavarokat, amelyek érzékeny kárt okoztak a különböző iparvállalatoknak is, mert két napig szünetelni voltak kénytelenek.

A villamosmű szerint „bűnös kezek” okozták ezt a sulyos áramzavart.

Ez nem igaz. Legalább is abban az értelemben nem, ahogy a villamosmű igazgatósága szerette volna elhitetni a jámbor polgárral, aki minden tüsköt-bogarat be szokott venni egyébként. A bűnös kezek a kommercializált villamosmű felelős tényezőinek a kezei. Ők okozták azt, hogy az egeresi centrálénál a külföldi szakmunkásokat fokozatosan lepiették és egyszerű falusi emberekkel kicserélték. Nemrég dicsekedett el vele a kolozsvári munkügyi felügyelőség vezetője, hogy a betanított falusiak milyen nagyszerűen megállják a helyüket Egeresen. Hát ezek a nagyszerűen betanult falusiak idézték elő a multkori sulyos áramzavart és igazán Isten csodája,

hogy nem történt miattuk komoly szerencsétlenség.

*

A CFR vezérigazgatósága elejtette a fuvardíjak általános leszállításának a tervét, miután a tarifareviziohoz már hozzá is fogott volt. Többek olesóbbitanil — mondja a kormány — termelőknek, de a vasutat nem tudja rászoritani a szállítók olesóbbá tételére. Mit tehet ilyenkor a szállítóközönség? Nem szállit. Hogy mi lesz ennek a vége?

Ime, a válasz: A kolozsvári pályaudvarról menetrend szerint naponta tíz tehervonatra kell kifutnia. Régen nem is volt elég a tíz vonat és soron kívüli szerelvényeket is indítottak, ezeket

Senkisé tudja miért, de:

Egyre katasztrófálisabban zuhan a font

Az angol pénzpiacra nagyon pesszimiztikusan itéli meg a helyzetet

London, december 2.

Hétfőn kezdődött és kedden tovább tartott az angol font újabb árzuhanása a világgiacon. Kedden például

a párisi tőzsdén a font 84.375 frankos nívóra esett. Newyorkban pedig 3.30 dolláros árfolyammal jegyezték.

A font árzuhanása áterjedt a francia értékpapírokra is, úgy hogy a francia bank papírjai 315 frankos árfolyam veszteséggel zárult a tőzsdéi jegyzésben.

A newyorki pénzpiacra a font árfolyamzuhanását a karácsonyi ünnepek megelőző fokozottabb élelmiszerkivitelben, valamint a megnövekedett pénzforgalomnak tulajdonítják. Ezzel szemben a londoni félhivatalos közlemények a font zuhanását részben a spekuláció munkájára, részben pedig politikai okokból kezdeményezett jelentékeny fontel-

Volt hadifoglyok! Mindenki, aki háboruban volt! És az új generációk! Őit kell, hogy legyenek:

MARKOVITS RODIONNÁL

Siessen legyél a brassói estélyre a Zeitschriftenzentralénál, vagy a Brassói L.-nál biz os'tani!

Brassóban december 5-én

Sepsiszentgyörgyön dec. 7-én

Kézdivásárhelyen dec 8-án

azonban már leépítették. A menetrendszerű vonatokból ma átlag két szerelvény fut ki. Persze, a tehervágyaudvar fenntartási költségei, a személyzeti és tárgyi kiadások, az egész apparátus napi tíz vonatra van beállítva. Tehát két vonat indítása ugyanannyiba kerül, mint tíz vonat indítása. Mi lehet a vége ennek? Az eddiginél is nagyobb deficit. De a fuvardíjakból mégsem enged Jonescu generális!

Bányai Ernő

A nap

KIFLI-BÉLYEG

— Nekünk kenyérre se jut, hát akkor az urak se egyenek kiflit!

A kolozsvári munkanélkülieknek ez a felkiáltása, amellyel megrohanták és pillanatok alatt kiűrtették a süteményes kocsikat, már egészen szomorú tünet.

Most már csupán az a kérdés, hogy ezzel a kiflijelenséggel szemben milyen álláspontra helyezkedik a közhatalom?

Kettőt cselekedhetik. Vagy felismeri a kolozsvári zsemlye-incidens messzeható szociális jellegét s ez esetben — mi mást tehetne? — gondjai közé iktatja a munkanélküliek segélyezését.

Vagy nem hajlandó ezt felismerni, ami az észszerűlenebb, tehát valószínűbb s a pékkesik megrohanását közönséges büntetnek minősíti.

Ez esetben nem marad más hátra, mint a polgárság kiflijeinek hatékony, fokozott védelméről gondoskodni.

Ezt a költséget pedig az újonnan bevezetendő kifli-bélyegből teremtik elő.

Mely bélyeget azoknak kellene megfizetni, akiknek még egyáltalában volna pénzüik kiflire.

URNALOPÁS

Averescu marsall nagy beszédet tartott pártjának egyik bukaresti gyűlésén. A marsall többek között a következőket mondotta:

— Ellopták még a szabazórnákat is. Egyik hívem levelet írt hozzám, melyben megerősíti ezt a tényt...

Hogyan erősítené meg!

— Ki ismerhetné jobban a körülményeket, mint a marsall szóbanforgó híve?

Hiszen az urnákat ő maga lopta el. Amikor a kormányelnök Averescu volt...

BANKRABLÁS

Olvasom, hogy a magyarországi „összeesküvők”, akik különben édes gyermekei Orgoványnak, a Britannia-szállodának s egyéb jóknak, az uralom átvételével egyidejűleg rá akarták tenni kezüket az összes bankokra.

Sőt nem is egyidejűleg, hanem az uralmat megelőzőleg. A bankokkal akarták kezdeni az új rendszert. Az új politikát.

Ha valaki egy bankot foszt ki, akkor neve: rabló.

Ha az összeset egyszerre, akkor sem: elvált hazafi az igazi neve.

Bethlen fontos misszióval

Bécsbe és Párisba utazott?

Budapest, december 2.

A „Magyarország” értesülése szerint Bethlen István gróf ma reggel fontos misszióval Bécsbe utazott, ahonnan rövid, állítólag fontos tárgyalás után, tovább utazik Párisba. A volt miniszterelnök utazása a Népszövetség januári ülészakárával van összefüggésben, amely elé konkrét javaslatot kerülnek Magyarország külföldi államokkal való gazdasági megállapodásairól.

Más oldalról cáfolják Bethlen utazásának híreit.

— A TRANSZILVANIA KÉNYSZEREGYEZSÉGI ÜGYE. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári törvényszéken szerdán délelőtti tartottak újra tárgyalást a Transsylvania bank kényszeregyezségi ügyében. A tárgyaláson került ugyanis sor a betétesek nyilatkozatainak ismertetésére. A bank igazgatósága a bíróság előtt körülbelül 5000 betétes nyilatkozatát mutatta be, amelyek szerint a betétesek elfogadták a bank által tervezett kényszeregyezségi eljárás lefolytatását. Mindössze két betétes foglalt állást a kényszeregyezségi ellen. A bíróság egyelőre a nyilatkozatokat fogja átvizsgálni s ha ezzel a munkával elkészült, hirdeti ki, hogy a törvényszék is engedélyezi-e a kényszeregyezségi eljárást.

Vallanak az elfogott magyar puccsisták

Fekete'istát állították össze a gazdag cégek tulajdonosairól — Részletes tervek arra az esetre, ha a hatalmat sikerül átvenni

Budapest, december 2.

A budapesti puccskisérlet miatt letartóztatott emberek kihallgatását a rendőrfőkapitányságon általánosságban már befejezték, sőt már a pontos jegyzőkönyvi kihallgatásokra tértek át. A titkos alakulat tagjai már a rendőrségen a leggondosabban felülvizsgálják abból a szempontból, hogy kik a tulajdonképpeni értelmiszerzők és kik azok, akiket jóhiszeműség folytán begráttak ebbe a káinnados vállalkozásba. Azokat, akik ebbe az utóbbi kategóriába tartoznak, rövidben szabadlábra helyezték és csak a főkolompok ellen folytatják végig a vizsgálatot. A rendőrségi nyomozás eddigi állása szerint

5 emberről van szó, akik minden körülmények között bíróság elé kerülnek s ellenük az ügyészesség lázadás és gyilkosságokra való szövetkezés miatt indítja meg az eljárást.

Ez az öt ember természetesen statáriális bíróság elé kerül.

A puccskisérlet tervezői közül egyedül az aradi származású Vannay főhadnagy nem kerül a statáriális bíróság elé, mert a statárium nem vonatkozik a katonai személyekre. Vannay főhadnagra azonban a katonai törvényesek előtt is szigorú ítélet vár, mert a katonai büntető-törvénykönyv idevonatkozó szakasza éppen olyan sulyos, mint a polgári bíráskodás statáriális szakasza.

A rendőrfőkapitányságon eddig megtartott kihallgatások során azt is sikerült megállapítani, hogy

a puccskisérlet céljait és programját egy hatos bizottság dolgozta ki teljes

részletességgel s a tervek arra az esetre is rendszabályokat tartalmaztak, ha a puccsot sikerrel végrehajtják és a hatalmat átvehetik.

Vannay főhadnagy kihallgatása során bevallotta, hogy a hatos bizottság utasításai értelmében parancsokat kellett hamisítani abból a célból, hogy a hamis parancsok segítségével polgári egyének katonai egyenruhához jussanak.

A nyomozás azt is megállapította, hogy az összeesküvés részesei már

évek óta adatokat gyűjtöttek a magyarországi gazdag és előkelő cégekről, a melyeknek címét feketelistán foglalták össze.

Ezen a névsoron nemcsak budapesti, hanem nagyobb vidéki cégek és vállalatok nevei is szerepelnek.

A magyar képviselőház keddi ülésén nagy feltűnést keltett az a hír, hogy Gömbös Gyula hadügyminiszter lakása ellen is merényletet akartak elkövetni, de a merénylet még idejében elfogták. Erre a hírre vonatkozólag Gömbös hadügyminiszter elmondotta a Ház folyosóján, hogy hétfőn este 5 órától 9 óráig gyanús fiatalember ólálkodott a lakása előtt, de a szomszédos Eszterházy-palota portása figyelmes lett rá és értesítette a rendőrséget. A gyanús embert letartóztatták és megállapították, hogy régóta körözött rovtomultu bűnöző. Arra a kérdésre, hogy a letartóztatás összefüggésben van-e a puccskisérlet ügyében indított nyomozással, Gömbös csak ennyit válaszolt: „A vizsgálat folyamatban van!”

Szép fehér fogak: Chlorodont

a csodásan üdítő borsmenta-fogpép. Egy tubus ára 20 Lei és 32 Lei.

Hírek

NYILATKOZAT

Politikai bérecek azt a hirt terjesztik rólam, hogy én végleg távozom az országból, mert Magyarországon magasabb állást kaptam. A megtevesztési szándékolt jóhiszemű magyarok tájékoztatására kötelességem a nyilvánosság előtt leírni, hogy ez a híresztelés aljas célokra szolgáló közönséges koholmány. Én soha sem kerestem és nem is kaptam sehol új elhelyezkedést. Engem a legszenvedőbb kötelesség ide köt az én szenvedő népem mellé. Ezt az örölyemet nem szándékozom és nem fogom elhagyni bármennyire szeretnék is azok a sötét hatalmak, melyek megfizetett brávéikkal mindent megkísérelnek az utóbbi időkben ellenem.

Szele Béla dr.

a Brassói Lapok főszerkesztője,
az Országos Magyar Párt Brassói
Tagozatának elnöke

Az Argus súlyos támadása a CFR. ellen

Bukarest, december 2.

Az Argus legutóbbi száma igen éles kirohanást intéz a CFR vezérigazgatóság ellen. A támadásra a vezérigazgatóságnak az az új körrendelet adott alkalmas, amelyben figyelemzeti az üzletvezetéseket, hogy az exportörök és más kereskedők szállításainál többé nem fogadják el bankgaranciákat, mert a bankok helyzete ma nagyon zilált és a vasút nem teheti ki magát esetleges kellemetlenségeknek.

Kimondja a rendelet azt is, hogy az érdeklő szállítóknak a már meglévő garanciáikat haladéktalanul ki kell cserélniük, amennyiben azok nem teljesen megbízhatók. A garanciaként letétbehelyezett állami papiroknál az érdekelteknek gondoskodniuk kell kiegészítésről, mert a vasút ezentúl az állami kötvényeket nem a névérték szerint, hanem a napi árfolyam alapján tekinti biztosítottnak. Tudni kell, hogy a 100 lejes államkötvények árfolyamértéke alig 50-60 lej.

Az Argus egyenesen elképpesztőnek tartja azt, hogy éppen az egyik legfontosabb állami intézmény, a vasút siet a hitelélet és az állampapírok értékének megingatására.

Uj törvényjavaslatok,

amelyekből nem sok embernek van öröme

Bukarest, december 2.

A pénzügyminisztériumban a költségvetéssel kapcsolatban számos új törvényjavaslat készült már el, vagy van előkészületben. Elkészült többek között a részvénytársaságok minimális megadottatásáról szóló törvényjavaslat, amely azokra a vállalatokra veti rá a hűrköt, amelyek mérlegükben nem mutatnak ki hasznót.

Most készül az álláshalmozásról szóló törvényjavaslat, amelyet a nemzeti parasztpárt már megszavaztatott, de nem hajtott végre. Argetoianu azon a véleményen van, hogy a törvény nem felel meg a követelményeknek s ezért újra átdolgozta, mint új javaslatot terjeszti a parlament elé. Ez tehát a régi törvény módosítása lenne tulajdonképpen. Készül az állami tisztviselők fizetésének harmonizálásáról szóló törvényjavaslat is, amely azonban csak 1933-ban lépne életbe, miután 1932-re Argetoianu már gondoskodott megjelentéséről úgy az állami, mint a magántisztviselők részére.

Elkészült, sőt a parlamenti előkészítő bizottság előtt fekszik az a törvényjavaslat, amely szerint 1932-ben tilos minden új tisztviselői kinevezés és előléptetés. A parlamenti bizottság nagyon hevenyszerűen találta a javaslatot s ezért megváltoztatta, olyan értelemben, hogy a tisztikarban, a helyi adminisztrációban, az egyetemeken és a görög keleti egyházban biztosította az előléptetések lehetőségét. Az új kinevezések kérdésében arra az álláspontra helyezkedett, hogy az üresedésben levő s megüresedő állásokat elsősorban előléptetés, másodsorban áthelyezéssel és csak harmadsorban lehet kinevezéssel betölteni.

Ujabb bankár-küldöttség tiltakozott az agrárjavaslat ellen

A miniszterek udvariasan fogadták a bankárokat

Bukarest, december 2.

A fővárosi bankok szövetsége képviselőiben Stefanescu elnök vezetése alatt nagyobb bankárkülettség kereste fel a mezőgazdasági adósságokat konvertáló javaslatlalt kapcsolatban az egyes minisztériumokat. A küldöttség memorandumot vitt magával, amelyben a bankárokat részletesen kifejtik, hogy

a konverziós javaslat nemcsak az ország belső hiteléletét teszi tönkre, hanem rendkívül károsan hat vissza a külföldi kapcsolatok szempontjából is

A bankárszövetség azon a véleményen van, hogy ez a javaslat romlásba dönteti az országot.

A küldöttség először Jorgát kereste fel, aki csak ennyit mondott: „Tanulmányozni fogom a memorandumot”.

Argetoianu már beszédes-bb volt. Kijelentette, hogy a memorandum egyes

ponjtait elfogadja és alkalmazkodni is fog azokhoz. Egyébként meg kell nyitgatnia a bankárszövetséget, hogy a javaslat egyrészt távolról sem marad meg a mai formájában, másrészt pedig addig be sem nyújtják a parlament elé, amíg az összes érdeklő gazdasági körökkel meg nem tárgyalják az eshetőségeket.

Hamangiu igazságügyminiszter jóakarattal fogadta a küldöttséget s kijelentette, hogy amennyiben jogi szempontból valóban volnának tévedések, ugy ezeket ki fogja igazítani.

Vasilescu-Carpen kereskedelmi miniszter nem mert véleményt kockáztatni, de megígérte, hogy át fogja tanulmányozni a memorandumot.

Valcovici közlekedésügyi miniszter a küldöttség nem találta otthon, sikerült azonban megtalálni Sadoveanu-t, a szenátus elnökét és Pompeiu kamarai elnököt, akik barátságos támogatást ígértek.

— Milyen idő lesz? A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint száraz hideg idő várható reggeli ködökkel.

— MI TÖRTÉNT: NYUGDIJÁT FIZETIEK? Máramaroszigetről jelenti tudósítónk: A máramaroszigeti sóbányák nyugdíjaisi sincsenek jobb sorsban, mint az állami nyugdíjasok. Azok is csak vonatva és hónapokon át való késedelem után kapják meg nyugdíjaikat. Holott ezek a szerencsétlen nyugdíjasok nem is az állam utján kapják azt a néhány bányát, hanem a betegsegélyző pénztárak közvetítésével. Tegnap a szatmári betegsegélyző pénztár háromszázezer lejt utalt ki a rónaszéki és aknasugatzi örege sóbánya-nyugdíjasok részére. 1 héten a háromszázezer lejt ki is osztják már. Mi történt vajjon? Egész új világ dereng nyugdíjait fizetnek.

— „Ujságírókongresszus“ a csikszeredai vizsgálóbíró előszobájában. Tudósítónk jelenti: A csikszenttamási közbirtokosságtól a gyanus körülmények között kiszűrt Szakáli István exhumálása érdekében beadott kérvény hetek óta pihen anélkül, hogy valami intézkedés történt volna. A csendőrsőrn történt gyanus, szinte háborzongató haláleset óta öt hét telt el. Ennyi idő alatt már elűnhettek a nyomok. Nem lehet azonban azt állítani, hogy a hatóság nem foglalkozik az ügygel. Creanga Ovidiu vizsgálóbíró naponta egész csomó csikszenttamási lakost idéz meg az ügyben s egyben államellenes izgatás vádjá alatt beidézte december másodikára az összes ujságírókat, akik a Szakáli nevét lemeresztették írni. Ez a kongresszuszámba menő ujságírói találkozás a vizsgálóbíró előszobájában éppen azon a napon van, amikor a csikszenttamási milliók lopás tárgyalása is lezajlik.

— BELEHAL AZ EMBEREK INDOLENCIAJÁBA. Kolozsvárról jelenti: Vérfagyasztó szerencsétlenség történt kedden délután a kolozsvári vasúti állomáson. Moldován Simon kolozsvári gazdálkodó, aki Kolozsvárról utazott vissza falujába, a mozgó vonatból ugrott le a kolozsi állomáson, a vonat alá esett, amelynek kerekai bal lábát térdben lemetstették. A szerencsétlen ember több, mint 3 óra hosszat feküdt vérbefagyva a sínpar mellett s bár többen elhaladtak mellette, senki sem sietett segítségére s az állomásfőnök sem törődött vele. Mire mégis segítségére siettek és be szállították a kolozsvári klinikára, Moldován olyan sok vért vesztett, hogy az első orvosi segítség már teljesen reménytelen állapotban érte.

— GYANUS KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT ELTUNT EGY KOLOSVÁRI KERESKEDŐ. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Stel Hermann kolozsvári kereskedő felesége a rendőrségen a következő bejelentést tette: Férje két héttel ezelőtt nagyobb pénzzel üzleti körutára indult. Megbeszélésük értelmében már egy héttel ezelőtt haza kellett volna érkeznie. Minthogy férje sem nem jött haza, sem pedig hollywoodi hírt nem adott, valószínű, hogy Stel Hermann bünténynek esett áldozatul. A kolozsvári rendőrség büntügyi osztálya megindította a nyomozást az eltűnt kereskedő felkutatására.

— A bányász halálán is lehet keresni. Déváról jelenti: A „Petrosani“ kőszénbánya vezetősége, miután látta, hogy a Bányabank elkerülte a romániai pénzügyintézetek sorsát s a Consumnak nevezett intézményei is szépen virágoznak, elhatározta, hogy egy temeikezési egylet létesítésével növelni fogja bevételi forrásait. Alapszabály szerint a társulati alkalmazottak havi fizetéséből 10 lejt vonnak le tagdíj gyanánt, ezzel szemben halálozás esetén a hátramaradtak 2600 lejt temetkezési segélyt kapnak. Kontrasztképpen megemlítjük, hogy a Vas-

munkás Szövetség temetkezési egyletének tagjai csupán havi 4 lejt tagdíjat fizetnek, míg segélyük halál esetén 5000 lejt. Így néz ki egy szociális jellegű kikürtölt. de alapjában véve hasznosított vállalkozás.

— „KÉRJEN BIZONYÍTVÁNYT A MUSZKAKTÓL“ Tudósítónk jelenti: A nyugdíjkerények elintézése körüli akadékoskodásnak újra klasszikus példája van. László Kálmán volt községi aljegyző a napokban irást kapott az általános nyugdíjpénztártól, hogy hivatalosan igazolja: mikor került orosz fogságba és mikor bocsátották el onnan. Eltekintve attól, hogy a kérvényhez csatolt személyi lapon, a mit a székelyudvarhelyi főispáni hivatal állított ki, a kért adatok meg vannak, László Kálmán most tőprenghet azon, hogy vajjon miképpen szerezhetne ő Brusilow hadseregparancsnoktól, vagy legalább attól a 16 muszka közlegénytől, akik őt annak idején elfogták, nyilatkozatokat az elfogatás tényéről és időpontjáról. Mert ha az általános nyugdíjpénzár nem hisz a főispáni hivatal igazolásának, neki még ennél is hivatalosabb igazolás kell s a kérvényező baja lesz, ha ezt nem tudja nyújtani.

— EGY ARADI FIATAI ASSZONY ÖNGYILKOSSÁGA BUKARESTBEN. Bukarestből jelenti: Az aradi Székelyszínházi ügynökség főnökének felesége Bukarestbe utazott, mert az ügynökség engedélyt visszavonták. A fiatal, alig tizenkilencéves asszonyka, a minisztériumokat járta, hogy az engedélyt visszaszerezze, ami azonban nem sikerült neki, mire visszatért a Metropol-szállodában levő lakására és elkeseredésében megmérgezte magát. A szerencsétlen fiatalasszonyt súlyos állapotban szállították a Coltea-kórházba.

— HATÓSÁGI RENDSZABÁLYOK A KOMMUNISTA AGITÁTOROK ELLEN. Bukarestből jelenti: A hatóságok tudomást szereztek arról, hogy a romániai kommunista szervezettek december 5-re munkanélküli nap rendezésére készülnek, amelyekkel kapcsolatban zajos utcai tüntetéseket terveznek. A belügyminisztérium az értesülés nyomán szigorú utasításokat adott ki a rendőrségnek és csendőrségnek. Kisevben máris több egység tartózkodott a le.

— DR. KULCSÁR ISTVÁN: BEVEZETÉS AZ INDIVIDUALPSZICHOLOGIÁBA. Tartalmi kivonata: Az ősember lélekismereve. Az égyén, mint célirányította egység. — A szervek fogyatékosága. — A „fiziológiai fogyatékoság“. — A fogyatékoság létrejöttének tényezői. — A fogyatékoság-érzés kompenzációja. — A személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — Elzülés és bűnözés. — A szexualitás problémája. — A kultúra. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önevelés. — Függelék: Az individualpszichológia története. — Ara 123 lejt. Szállítjuk utánvétellel, vagy a pénz előzetes bekielése mellett. — Brassói Lapok könyvosztálya.

★ TEADÉLUTAN. A brassói izr. Nögyelet december 6-iki kezdettel minden vasárnap délután a Redout étterem és kávéházban 5-8-ig tartó táncos teadélután rendez, melyre számos megjelenést kér az elnökség. (e)

Holnap a legcsodásabb premier

A férilak királynője

(MANNER UM LUCIE)

Az ídel szezon legszebb németül beszélő, éneklő filmperejtje.

Főszerepben. LYANE HAD, OSKARKARL-WEISS, WALTER RILLA

a brassói MODERN MOZGÓ-ban

A kolozsvári villany sötét háttére

Kolozsvár, december 2.

Az az elkeseredett háborúság, amely a kolozsvári villamosművek igazgatósága és a kereskedők között folyik, most egy új fejezettel lett gazdagabb. Az egyik kolozsvári lapban ugyanis Hatieganu Gyula dr., egyetemi tanár aláírásával megjelent egy nyilatkozat, amely a támadásokkal szemben erőlesen védelmébe vette a kommercializált villamosüzemet. A nyilatkozatban az egyik mondatban arra volt utalás, hogy a villamosmű ellen indított kampányt egyesek zsarolásra akarták felhasználni. Pop Valér dr., aki a villanyháboru egyik vezető embere, Petran Coriolan dr., egyetemi tanár utján magyarázatot kért Hatieganu professzortól arra, hogy kikre gondolt, amikor a zsaroló kitélt használt. Hatieganu professzor kijelentette, hogy sem Pop Valér erdélyi miniszterre, sem pedig Pop Valérre, a nyugdíjas szövetség elnökére nem vonatkozik a sértőnek talált kifejezés. Pop Valér dr. a magyarázatot tudomásul vette ugyan, de a következőket szögezte le:

— Az ügy számomra befejeződött, de nyílt kérdés még az, hogy mennyi károsodás érte Kolozsvár városát a villamosművek kommercializálásánál. Mert Kolozsvár közvagyonának kezelése körül rendkívül súlyos visszaélések történtek.

— Bélnyeheség, a máj és az epeutak bántalmái, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok esetén a természetes „Ferenc József“ keserűvíz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a bélműködést kitünően szabályozza. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A gergyószentmiklósi közbirtokosság is csatlakozott a közbirtokossági szindikátushoz. Tudósítónk jelenti: Az alakulás folyamatában levő közbirtokossági szindikátus nagy lépéssel haladt előre a gergyószentmiklósi közbirtokosság határozatával. A közgyűlést tartó közbirtokosságok eddig még minden esetben egyhangulag mondták ki a csatlakozást viszont a legtekintélyesebb közöttük a gergyószentmiklósi, amely a napokban határozott ebben a nagyfontosságú kérdésben. A gergyószentmiklósi határozatot azért üdvözlőjük kivételes örömmel, mert Gergyószentmiklóson indult meg az a káros mozgalom, amely a közvagyon felosztását akarta kierofozokolni. Az egyik Brassóban székelő mérnöki iroda természetesen erőteljesen fűtötte a mozgalmat s maga is mindent elkövetett Bukarestben is, hogy a 50-40 milliót jövedelmező erdőmérési munkákat megszerzhesse magának. Kitünő üzlet lett volna ez a mai világban: kivágni a szerencsétlen Gergyóból még 50-40 milliót! Reméljük, hogy a közbirtokossági határozat jobb belátásra bírja azokat is, kiket a felosztási akció érdekelt ügynökei mindenféle ígéretekkel elkábítottak.

★ DIPLOMACIAI BONYODALOM EGY KIS BUKARESTI TANCOSNÓ KÖRÜL. Sulyos vádak a vásárhelyi főszámvevő ellen. A gergyóvil székelység pécái, Már a százkok is rosszul állanak, Moskovits Mór utazó rejélyes halála, Az Aggar sokmillió panamája, A Franco-Romana biztosító express vezérvaltozásai, Mikép denunciálta Pásztor Ede a kisebbségi sajtót?, Miért züllött szét a Lőkör-szindikátus?, Hogyan gazdálkodik a szatmári inter-már bizottság? A temesvári Ognyakóvák jövedelme, Pofozkodás a temesvári sportvezérek között Háboru a cserkészfronton és még számos cikk és riport teszi szenzációsá a Gyilkos most megjelent december 1-i számat.

Telefon 145

Redoute Mozgó

BRASSÓ

SZERDÁN 5 és 7 órakor (9-től színház)

Decemberi szezon aktuálitással bíró, tőkéletes sportfilmje

„VIHAR A MONTBLANK FELETT“

A főszerepben ERNST UDET a híres alpinista

Következő műsorunk VALCERPARADISOM (Walzerparadies) Egy filmperejtje, mely magában hordia a bombasiker minden feltételét. SZÖKE SOKÁLL-al.

A KERTSCH-VILLA szállóban

KÉT SZOBA

ELŐSZOBÁVAL

irodai célokra (orvosi rendelések, ügyvédi irodának) kiválóan alkalmasan 1-től kiadó

A Korona-szálló r.-i. igazgatósága

Közgazdaság

Milliók csőd Nagyváradon

Nagyvárad, december hó 2.
Az Erzsébet kenyérgyár ellen amely tavaly kötött 100 százalékos kényszer-egyezséget, hitelezői csődöt kértek, miután nem tett eleget a ráfizetéseknek. A csődöt a bíróság el is rendelte a több millió vállalatnál is szemben. Az Erzsébet kenyérgyár tulajdonosai, a Marzsekovits testvérek néhány évvel ezelőtt még a legismertebb gazdag emberek közé tartoztak és vagyonukat 10-15 millióra becsülték.

Revízió alá veszi a kormány a kolozsvári villamosmű koncesszióját

Egyelőre bizottságot küldenek ki a panaszok felülvizsgálására

Bukarest, december 2.
Több ízben írt már a B. L. arról az elégedetlenségről, amely a kolozsvári villamosmű bérbeadásából keletkezett és amely már állandó aktualitással vált Erdély fővárosában. Az ezzel kapcsolatos legutóbbi események alban csúcspontokká, hogy a kolozsvári kereskedők villanyüzemükbe léptek, mert a koncessziós-társaság hallani sem akar a villany árának leszállításáról, holott erre minden indok megvan. Ugyátszik, hogy a kolozsvári villanyüzem iránt már a kormány is megelégedte, mert a Kolozsvártól beérkezett jelentések alapján, amint értesülünk, beavatkozásra határozta el magát.

A kormány mindenekelőtt elhatározta, hogy bizottságot küld ki a kolozsvári villanykérdés tanulmányozására, illetőleg a panaszok felülvizsgálására.

Amennyiben beigazolást nyer, hogy a villamosmű koncesszionálása körül minden minden a legnagyobb rendben, vagy hogy a társaság nem tartotta be a vállalt kötelezettségeket, különösen az árleszállítást illetőleg, úgy a kormány meg fogja venni a belga-erdélyi szénbánya társaságától a koncessziót és a villamosműt vissza juttatja a városnak.

Legfőbb ideje is, hogy a kormány beavatkozzék ebbe az állandóan nyugtalanító kérdésbe!

Kis közgazdasági Hírek

A Sfatul Negustoresc (Kereskedők Tanácsa) országos központja közgyűlést tartott, amelyen a vezetőség beszámolt a szervezet működéséről és, amelyen követelték a „patenta fixa” állandó jellegű bevezetését és a kereskedők közterhelésének csökkentését.

A beviteli vámkok jelentős emelésére törvényjavaslatot terjesztett be a parlamentbe a görög kormány. A vámemelés, amennyiben az életbe is fog lépni, érzékenyen fogja érinteni a román kivittelt is, amely élenk kapcsolatot tart fenn ezzel a közeli piaccal.

A román-francia egyezményre vonatkozó tárgyalások lezárására Párisba delegált román bizottságot kiegészítették több petroleumspeciálistával, akik már el is utaztak a francia fővárosba.

A cukorforgasztás ugylátszik nemcsak nálunk, hanem a legtöbb európai államban csökkent, amiről a következő adatok számolnak be: Európa cukortermelését az 1951-1952-ös kampányra 4.140.000 tonnára becsülik, szemben az előző évi 6 millió 260.000 tonnával. Ugyátszik, hogy az élet egyre keserűbb lesz!

„OLLA”
GUM...?
MILLA antiszeptikus készítmény.
A bécsi állami épegyesület által végzett ellenőrzés teljes garanciát nyújt. Ügyeljen az „OLLA” névre!

Franciaországban is vámemelés készül

A román exportot nagyon is érzékenyen logja érinteni a francia vámemelés

Bukarest, december 2.
Ugyátszik, hogy mindennek meg van a maga konjunktúrája. Ujabbban a vámemelések idejét éljük, mert egymás után emelnek vámkokat a különböző államok. A nyitányt a sorozatos vámemelésekhez kétségtelenül Anglia szolgáltatta, amely az eddigi szabad-bevitel útját elvágta — és a többi kevésbé szabadkereskedelmi szellemű államok mintájára — maga is leengedte a vámsorompót védővámok formájában. Azóta egyre-másra követik egymást a vámemelések. Legeslegújában, a francia kormány is betérjesztette a maga javaslatát a parlamentbe egyes beviteli vámkok felemelésére. Ez az emelés, sajnos, Romániát is igen érzékenyen fogja érinteni, mert olyan cikkekre is vonatkozik, amelyekből exportőrjeink

igen tekintélyes mennyiségeket szállítanak a francia piacra.

A francia kormány által betérjesztett javaslatok, többek között, az alábbi vámemeléseket tartalmazzák:

A bányalajak és petroleum vámját felemelik 141 frankra azokkal az államokkal szemben, amelyeknek nincs kereskedelmi egyezményük Franciaországgal és 48 frankra azok számára, amelyeknek egyezményük van.

A francia kormány fel akarja emelni az élőállatok és hústermékek forgalmi adóját, persze csak a külföldről beérkezőkre! — 5 százalékkal az eladást véve alapul.

Különösen ez a két emelés érinti közelről a román kivittelt, a többit nem is említjük.

December 7-én tárgyalja a tábla a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank kényszer-egyezsége ellen beadott felebbezést

Mi célja lehet dr. Fersigan Romulusz zavartkeltő akciójának?

Kolozsvár, december 2.
1932 január negyedikére tüzte ki a törvényszék a kényszer-egyezséget kért Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank ir. hitelezőinek gyűlését, amelyen dr. Linczmayr Károly delegált bíró előtt szavazással döntik el, hogy elfogadják-e a felajánlott 100 százalékos kielégítést három évi törlesztés formájában. A kényszer-egyezség elfogadása előre biztosítottnak látszik, ha nem okoz majd komplikációkat az a feltűnő és eddig még ismeretlen háttérű különakció, amelyet dr. Fersigan Romulusz, kolozsvári ügyvéd, indított a bank ellen.

Fersigan dr.-nak is van a Hitelbanknál egy 300 ezer lejes betéte, amely kamatokkal együtt 400 ezer lejre gyűlt fel. Ezenkívül dr. Fersigan a gondnoka öz. Bodai Mihályné 1 millió 300 ezer lejes hagyatékának is. Az így 1 millió 700 ezer lejt kitevű követelés alapján dr. Fersigan megtámadta a törvényszéknek azt a döntését, amellyel elvben helyt adott a Hitelbank által kért kényszer-

egyezségi eljárásnak. A határozatot dr. Fersigan azon a címen támadta meg, hogy a törvényszéknek nem állott jogában a szakértőket saját hatáskörében kinevezni, mert az a hitelezők és a delegált bíró együttes feladata. Azt is kifogásolja dr. Fersigan, hogy a bank további üzletmenetének ellenőrzésére hivatott 3 tagú ideiglenes bizottságot a hitelezők megkérdése nélkül, illetve a Romániai Hitelezői Védegyelet ajánlásának megkérdése nélkül nevezte ki, holott a kényszer-egyezségi törvény ezt kötelezően előírja.

Hogy mi nem tetszik dr. Fersigannak a szakértőkön és az ideiglenes hitelezői bizottságon, azt senki sem tudja, különösen, hogy az összes többi hitelezők nem emeltek kifogást a törvényes döntése ellen. Az akció így oly jellegű nyer, mintha szándékos zavarkeltés lenne a célja, hogy azután ebben a zavarosban valami halásznivaló akadjon. Nagy érdeklődés előzi meg tehát a december 7-iki tárgyalást, amikor a kolozsvári ítélőtábla Mánescu-tanácsa elé kerül dr. Fersigan felebbezése.

Sajnos megtört a látszat...

Megtört a fizetésképtelenségi hullám, de annál rosszabb a kilátás — januárra!

„A fizetésképtelenség előtt álló kereskedő nem vár csodát a karácsonyi vásártól, de utólagára még ki akarja használni a konjunktúrát” — mondja a hitelezők védegyeletének vezetője

Uj akció a kényszer-egyezségi törvény módosítására

Bukarest, december 2.
Az a fizetésképtelenségi lavina, amely elsodrással fenyegeti a csak kevésbé megalapozott, de a szilárd alapokon nyugvó vállalatokat és kereskedelmi cégeket is, az utóbbi időben mintha megállt volna. Ugy Bukarestben, mint az ország többi kereskedelmi centrumaiban, az országos hitelezői védegyelethez beérkezett jelentések szerint november közepe óta, egyre ritkulnak az insolvenciák és csökken a kényszer-egyezséget kérők száma.

Az utóbbi napokban már csak nagyon szórványosan történnek nyílt fizetésképtelenségek, ami azt a látszatot kelteti, hogy a piac túl van már a nagyobb bajokon, legalább is, ami a fizetésképtelenséget illeti és — hogy a „férgese” elhullott: azok pedig, akik megmaradtak, túl vannak a krízisen.

Persze ez csak látszat.

A helyzetet a hitelezők védegyeletének egyik vezetője egészen másképp látja és erről az alábbiakat mondotta a B. L. munkatársának:

— A fizetésképtelenségekben, amelyek az utóbbi hónapokban, különösen a bankválság óta, szinte hihetetlen méreteket öltöttek, megállás következett be, aminek sajnos nem az a magyarázata, hogy a viszonyok javultak, hanem az, hogy egyelőre végéhez értünk az insolvenciák szezonjának.

Ha az utóbbi évek fizetésképtelenségi statisztikáját nézzük, akkor kitűnik, hogy ez a „stagnáció” még eddig minden évben bekövetkezett — karácsony előtt. Ugyanis

a legtöbb kereskedő, még az is, amelyik fölött bizonyan megkondult a lelkeharang, a karácsonyi vásár konjunktúráját ki akarja használni, hogy aztán „felkészültebben” kérhesse meg

a kényszer-egyezséget, vagy csődöt, esetleg megpróbálja hitelezőivel a magánaton való egyezséget.

Különösen az utóbbi esetben nagyon is tanácsos egy kis készpénzről gondoskodni, mert a készpénz láttára sokkal jobban puhulnak a hitelezők, és ezért jó a karácsonyi vásárt kivárni.

— Szóval, folytatta informátorunk, a mostani szélső nem sokat, legalább is nem sok jót jelent, mert — ha csak a viszonyok gyökeresen nem változnak, — januárban annál nagyobb lendülettel fog újra megindulni a fizetésképtelenségi áradat.

Ez a vélemény körülbelül fedi is a tényeket, ami abból is kitűnik, hogy a gyáripár, termelvényeinek kihelyezésénél, az alábbhagyott fizetésképtelenségi járvány ellenére, ha lehet még óvatosabb mint eddig.

Másrészt, megint csak sajnos, az a bizonyos gyökeres változás még távolról sem következik, hogy javulást remélhetnénk a gazdasági élet bármely ágában, különösen pedig a pénzpiac helyzetében.

UJ HITELVÉDELMI AKCIÓK

Itt említjük meg egyébként, hogy a hitelezői védegyelet új akciót indít a kényszer-egyezségi törvény egyes paragrafusainak megváltoztatása érdekében, különös tekintettel persze a hitelezők érdekeire. Mielőtt ezt elérhetné, a hitelezők védegyelete az sürgösi az igazságügyminiszternél, hogy

léptesse életbe a kényszer-egyezségről szóló törvény 7-ik paragrafusának egyik intézkedését,

amely úgy szól, hogy ha a hitelezők védegyelete, amely a törvény életbeléptetése idején még nem volt országos, országossá lesz, azt a háromtagú felügyelő bizottságot, amelyet a bíróság jelöl ki a kényszer-egyezségi eljárás folyamára, a hitelezők országos központja fogja delegálni. Az országos központ, amint arról röviden már beszámoltunk, a napokban megalakult bukaresti székhellyel, így a törvény ezen kitételeknek gyakorlati alkalmazása tekintetében nem áll fenn többé semmiféle akadály.

Hogy egy kis statisztikával is szolgáljunk, megemlítjük még, hogy az év folyamán a hitelezők védegyeletének bukaresti, illetőleg regáti szervezete 78, az erdélyi, vagyis a kolozsvári székhellyel működő 61 fizetésképtelenségi esetben működött közre az egyezkedési tárgyalások során. Ennél érdekesebb volna tudni, hogy

vajjon az év folyamán hány fizetésképtelenségi eset fordult elő Romániában?

de az erre vonatkozó statisztikát az igazságügyi minisztérium csak a jövő évben fogja kiadni, a védegyelet pedig ilyen statisztikát nem vezet, ami nem vall éppen a legnagyobb precizitásra.

A nagyváradi orth. izr. hitközség 200 hold földért pereli az államot

Nagyvárad, december 2.

Amikor az agrárreform megszületett, a törvény szerint 52 hold föld járt minden parochiának. Az elosztásnál azonban sok parochia hátrányt szenvedett és a zsidó hitközségeket pedig számos esetben ki-
semmizték, bár az agrárreform paragrafusai nem tettek vallás szerint különbséget.

A nagyváradi orthodox izraelita hitközségek azok közé tartoznak, amelyeket szintén nem a törvényes rendelkezés szerint elégitettek ki. Kapott ugyan az orth. izr. hitközség 120 hold földet, de igazság szerint 320 hold föld járna neki, mert tíz temploma, hat parochiája van.

Az orth. izr. hitközség most pörrel támadta meg az államot és nagy érdeklődés kíséri a pör kimenetelét, amely egyben precedensül is fog végre szolgálni, hogy ugyan olyan elbirálás alá esnek-e a zsidó hitközségek, mint a többi felekezetek parochiái, vagy sem.

Betiltották Magyarországon a valutacserét

Az angol font ismét esett

Budapest, december 2.

A Nemzeti Bank a valutaforgalom terén ma újabb korlátozásokat léptetett életbe, amennyiben értesítette az összes pénzügyintézeteket, hogy a valutacserre szigorúan tilos. Ez annyit jelent, hogy tilos Magyarországon bizonyos fajta valutáért másik valutatípust adni, valamint devizákért valutát adni, vagy valutát devizára átcsereálni. Mindezeket a műveleteket csak a Nemzeti Bank közbenjöttével lehet lebonyolítani.

A mai hivatalos árfolyamjegyzésben egyébként az angol font újabb nagy árzuhanást szenvedett.

Tessék életbe léptetni

a tavaly megszavazott törvényt,
mely olcsóbbá teszi az életet

— mondja St. Mihaescu a Házépítő Pénztár volt vezérigazgatója,
az elle ejtett törvényjavaslat szerzője

Bukarest, december hó 2.

Az ország közvéleményét az élet olcsóbbtételére foglalkoztatja. Ez a kérdés annál is inkább aktuálissá vált, mert a pénzügyi kormányzat az államháztartást csak úgy vélté egyensúlyozhatónak,

ha rendkívüli adókat vet ki a különböző foglalkozási ágakra és az egész vonalon megszorítja az adóprést.

Bukarestben és az ország minden részén ezres csoportokban vonulnak ki az utcákban télvíz idején nyomorral sújtott tömegek és követelik az adóemelési tervek elejtését és az elsőrendű közszükségleti cikkek árának azonnali leszállítását.

A kormány technikusai különböző megoldásokon törik a fejüket, tényleges intézkedés azonban még mindig nem történt az élet megolcsóztatására. Az utcákon tüntető tömegek követeléséit olyan ígérekkel intézik el, hogy

átszervezik a vámtarifát, módosítják a behozatali illetékeket, állami felügyelet alá helyezik a gyárakat és ehhez hasonló megoldásokat emlegetnek, amelyek távolról sem alkalmasak arra, hogy a közlemezési cikkek olcsóbbá tegye.

A kormány miközben ilyen ígéreteket tesz, ellefejtkezik arról, hogy

Romániában van egy alkotmányosan szentesített törvény, amelyet, ha alkalmaznának, azonnal megoldást nyerne az élet olcsóbbtételének súlyos problémája.

Es ha a kormány erről nem tudna, ugye sorok után hozzuk a kormány és a törvényhozó testületek tudomására, annak létezését.

Közvetlenül a Mironescu kormány bukása előtt ez év március havának közepén

parlamenti iniciatívából egy törvénytervezetet nyújtottak be a kamara elé, amely előírja a papír, a cement, a cukor, a vas és a mezőgazdasági gépek és berendezések behozatali vámjának egyharmaddal való csökkentését.

A parlament a kormánybuktást megelőző ülészek alatt a nagy sietségben minden módosítás nélkül megszavazta a törvényjavaslatot, a szenátus minden módosítás nélkül elfogadta, majd a hivatalos lap április 4-iki számában szentesített törvény formájában megjelent.

A parlamenti iniciatívából benyújtott törvénytervezet megszerkesztője Mihaescu Stefan nemzeti parasztpárti képviselő volt, aki a törvényerőre emelkedett, de még mindezt nem alkalmazott olcsóbbítási törvénnyel kapcsolatban az alábbi nyilatkozatot tette a B. L. munkatársának:

— Egész furcsának találom — mondot'a informátorunk — hogy a kormány még mindig nem találta meg a módját az élet olcsóbbtételére. Tudom, hogy Önök hosszú időn keresztül és még ma is a legelkeseredettebb harcot vívták a különböző kormányok ellen az élet olcsóbbtételéért. Éppen ezért úgy hiszem, az ország összlakosságának teszek felmérhetetlen szívességet, ha felhívom a kormánykörök figyelmét erre az általam megszerkesztett törvényre,

amelyet minden további nélkül már holnapról kezdve alkalmazni lehetne.

S. ha ez az egyszakaszos törvény, amely egyharmadával leszállítja több közszük-

ségleti cikk árát, azonnal életbe lépne, ugy

közvetlenül érdekelt belföldi gyárak is kénytelenek volnának ipari termékeik árát a külföldi árak nivójára leszállítani.

— Ebben az esetben máról-holnapra a kormány minden fejtérése nélkül

8—10 lejjel megolesulna a papír kilója, a vas ára 2 lejjel szállna le kg-ként, a cukor ára 14 lejjel lenne olcsóbb, a cement ára pedig vagononként 8000 lejjel olcsóbbodna.

Az állam sem károsodna, mivel a vámbevételei a külföldi behozatal folytán emelkednének, ugyanakkor pedig a belföldi fogyasztás is lassanként visszatérne a normális mederbe.

Mert tessék elképzelni, ha 8000 lejjel olcsóbban kapnánk a cementet, mennyire fellendülne az építkezés,

amely nyilvánvalóan maga után vonná a munkanélküliség jeletős csökkenését. A szóbanforgó törvény alkalmazása a vas és a mezőgazdasági gépek árát is jelentős mértékben leszállítaná, ami a földműves lakosság súlyos helyzetén segítené.

s. m.

Szerkesztői üzenetek

Mikolai előfizető. Jellemző, hogy míg öfelsege a katasztrófálisan sújtott lakosok adó kötelezettségével szemben humanus eljárásra utasította a pénzügyi hatóság, a pénzügyminiszterhez érkezett s hivatalosan felérjesztett kérvény, — nyomtalanul eltűnt, ellenben jegyző és bíró a legnagyobb szigorral fogana ositják az adóvégrehajtásokat.

Iparosmester, Nagyvárad. Miután az érdekelt iparosok a kaszárnyaépítés körül történt álltölagos szabálytalanságok stb. ügyében az illetékes fórumokhoz panaszt adtak be a városi mérnöki hiva al ellen és vizsgálatot kértek az állítólagos panamának ügyében, meg kell várnunk, minő sorsra jut a beadvány, s csak ha közöny vagy eltusolásai kísérlet történnék, kerülhet sor a saját nyilvánosságára.

Földvár. Köszönjük a lapunk iránt kifejezett meleg méltánylást. Nem tudom eléggé becsülni az a nagy törekvést, mellevel népünket fásultságából felrázni igyekeznek, írja Ön, s egyuttal azt a kívánságát is kifejezi, „vajha sikerülne nekünk az egész magyar népet egy áborba egyesíteni és egy egyházi, mint egyéb ügyeit egy vezérkar által intézte ni, mert itt minden magyar falu és egyház külön él.” Sajnos, attól, hogy e kívánság teljesüljön, még messze vagyunk s éppen a saját táborunkban akadályozzák az összhang és közös vezetés kialakulását. Pedig, mint nagysád bölcsen írja, a népek meg vannak az egyházi és iskola terbei, de hiába minden áldozat, koncentráció nélkül, mert ez a szétszórtság a nemzeti erők szétmorzsolódását jelenti és eredményezi. B. kívánsága másik részét a kiadóhivatal fogja elintézni.

Kökösi előzető. (082804.) A kérdzett hirtetést, közelebbi adatok megjelölése hiányában, nem találják a kiadóhivatalban.

H. O. Kereskedelmi Bank. Szatmár.

HANGULAT

a címe annak a *Rózsavölgyi és Tsa* zenemű kiadó cégnek, havonként 16 oldalon megjelenő új zenei folyóiratnak.

A *Hangulat* kul urális vállalkozás, mert a zenében a legjobbat a legolcsóbban juttatja el a közönséghez.

A *Hangulat* a zeneirodalom ujdonságait vizsgál a zenekedvelő közönséghez.

A *Hangulat* 16 oldalon 8—10 teljes zeneszámot ad, mind a legki ünöb bel- és külföldi zeneszerzők legújabb termékeit. A leg öbbnél az énekhangot is közli, minek következtében csaknem az összes számok hegedűn és zongorán is játszha ók.

A *Hangulattal* egy egész hónapra való hangulaton viz az otthonába. Ára csak

30 LEI

póstán küldve 35.— Lei, a pénz előzetes beküldése mellett. Kapható a

Brassó Lapo Könyvostályában

A SIRÓ VÁROS

De már több tőntetésre nem kerül a sor. Nyugodtan bonyolódik az operett cselekménye és amikor a harmadik felvonás végén legördül a vasfüggöny, megelégedetten, belső szivbeli örömmel oszlik szét a közönség.

Fél tizet kongat a dóm toronyórája. Pista a szemközti étterembe siet, hogy megvacsorázzék és egy pohár bor mellett megírja a beszámolót.

Az étterem már félig kiürült. Félóra még és zárni kell. Csöndes, halk beszélgetések szövődnek a fehér asztalok mellett, tervek és ábrándok szállnak a kékes cigarettafüsttel a magasba.

Megtelik a színeszek törzsasztala és egy hosszú asztalnál a tábornok helyezkedik el tisztjeivel.

Béla most kezébe kapja a hegedűt, ráhajja fejét a barna nótafára, behunyja szeméit és játszani kezd. Akik mindennap hallják, most mégis felkapják a fejüket és odafigyelnek. Pista leérszi a ceruzát, nem tudna egy szót sem papírra vetni. Erzi, tudja, hogy a cigány most nem nekik, magának játszik, a maga panasztát zokogja, a maga szivének keserűségét önti ki. Az olajbarna arc megszépül, megnemesedik. S a kiömlő nótaszóra csodálatos magyar világ délibábos körvonalai bontakoznak ki. Fehérre meszelt apró házikók sorakoznak a homokos pusztán, akácok hajlik az udvarra, muskátli virít a házak szemében, a kis ablakokban Ni-ni, ott düledezik ütött-kopott falaival a Pánderosi csárda, amo t mellette a gémeskut, ökrök kolompjai zúgnak, juhászok vakkant. A Tisza vizének halk csobogása, a Balaton hullámainak sziklaparthoz verődése áramlik ki a hurokból, füttyöl, sivi a késmárki szél, zug a Hargitta fenyvese, kacag a pásztor tilinkója, illatozik a rezeda, pompás színekben tündöklök a rózsza.

Egy szép öszhaju bácsi könyökére ejti a fejét és hangosan zokog. Egy szép fiatal asszonyka már a második zsebkezdőjt sirja tele. A színeszek asztala halk zúmmogással kíséri a nótaszót. A cigány pedig önfeláradtan játszik tovább, nincs megállás, nincs pihenés, a lélek beszélni akar, mert sok teher van rajta, amin könnyíteni kell.

A tábornok elámultan figyeli a jeletnetet, ezt sem tudja megérteni. Az egyik

kis asztalnál magában buslakodik az olasz tanár, a tábornok magához kéri.

— Professzor ur, mi ez? Miért sirnak az emberek a nótaszóra? Mi bántja őket?

A tanár maga is alig tudja leküzdeni meghóttóságát.

— Generálisom! Azt mondják, hogy a magyar sirva vigad! Hát ez az. Így vigad a magyar, akinek tengernyi a bánata és kevés az öröme.

Másnap a városi szolga a polgármesterhez citálja a szinigazgatót. Amikor megérkezik, a polgármesteri szobában már ott ül a mozi direktora is.

— Azért hívtam az urakat, hogy most már egyszer és mindenkorra véget vesse ka színházban és a moziiban folytatott ismétlődő államellenes tūntetéseknek. Az urak itt tarthatatlan helyzetet teremtettek és én a felelősséget teljes mértékben magukra háritom. Önökön mulik, ha a végső eszközhöz kell nyulnom és be kell szüntetnem a magyar színház és a mozi előadásait.

— De hát kérem, a közönség... vetette közbe a szinigazgató.

— A közönség nem tūntet, ha nem provokálják ki belőle. Mi volt az tegnap este? Magyar virágok, gyönyörűséges magyar virágok... Benne volt ez a szöveg a darabban?

— Kérem, egy szót sem teszünk hozzá, legfeljebb meghuzzuk a darabot.

— Hát meg is kell huzni. A jövőben minden ujdonságot, amit beszerez, előzetes cenzúrára kell benyújtani és majd a rendőrségi cenzor a saját legjobb belátása szerint...

— Nem végezhetnök el ezt a munkát közösen? Elvégre a rendőrségi cenzor nem színházi ember...

— Annál megbizhatóbban végzi el a munkáját... Ezt tehát tessék tudomásul venni. Azután természetesen szó sem lehet olyan darabok előadásáról, amelyek a magyar harci ernyeket dicsőítik, amelyek tūntetésre izgathatják a közönséget, vagy sértik a szlovák nemzet érzékenységét. A János vitét, az Iglói diákokat, a Tul a Nagykrivánont és a Drótostótót törölni kell a műsorról... A színház repertoárját egy hónapra vonatkozólag köteles lesz bemutatni.

— Kérem, alkalmazkodom az utasítás-hoz...

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap egy szó 6. vastag betűkből 12 lej Vasárnap: 7.50 illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részere: szavanként 3 lej 50 szeri megjelenésnél 2 lej

Allást nyer

Bukarestben magánfelek garanciaképes ügynökeinek jó keresettel alkalmas ajánldékdolgokat adok. Selori 7. Portásnál. 15971

Magyar himzönő és tanulóleány fehérnemű varrodába keresetlik. Jelentkezni Bukarest, Calea Dorobantilor 47. II. 15981

Lakás

Kellemes csendes helyen, minden kényelemmel ellátott szép különbujaratu szoba kiadó. Cim: Str. Curma ora a 2. földszint, Villa Zdicá. (Cenkálja, katonakórházzal szemben.) 15849

Különbujara u butorozott szoba fiúrdőszobával kiadó. Brassó, Calea Victo: 66. (Kut-ucca). 15976

Házasság

Keresi egyetemi diplomás 35 éves jól szituált egyén, egészen árva, komoly 26—30 éves urleány ismeretségét. Diszkrétora felétlenül kér teljes címet, fényképet, személyleírást is „tisztá érzelem” jelzésre kiadóba. 15985

Allást heres

Szorgalmas, szerényigényű árvalány jól főz, mindenesnek ajánlkozik, esse leg vidékre Farkas Szilvia, Brassó, Kolosutor-ucca 15. emelet. 15977

Veóyes

A helybeli Eforia fiúrdőjébe jódos-kénsavas szap érkezett. Pakolások ezzel az iszappal orvosi rendeletre, iszkiász (iszipófájás), köszvény és krónikus izületi fájdalek ellen, december 1-ől kezdve szombati és vasárnap kivételével — napon a eszközölte, nek. A fiúrdő orvosa főlv. legóstitást sal szolgál hétfő, kedd, szerda és csütörtök 8—9 és péntek 2—3-ig. 15942

FIAIALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kieg. szíve a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágyelv, stb. Ára szines borítólappal 40 lej.

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

ELŐFIZETÉSI ÁR (Havonta 10), neyedővre 3), telavre 5), evőre 12) lej. Magyarországra neyedővre 14, félvve 28 évente 56 pontó. A töm. külföldi államokba neyedővre 42) félvve 82) évente 1600 lej

Fiókkidóhivatal és szerkesztőség: Hunyad- és Alsófaharvár neyák részere Óvási Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17 (Baioth Géza)

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Janos, Gerő Sándor és Koin Janos. — Óvási Str 5 Barad. u 10. (Oszian Kálmán) — Kolozsvár: Str. Dacia 1101 / von. (Cim: Uca) Neamtu (Gábor) — Rózsavölgyi hely: Bejánán Arvid Str. Barabos Str. Szász — Magyarországi: Erdi István u 13. Szigetváry László. — Jászvásár: Str. Nic Jia 32 (Szász János) — Szászváros: Csator u 10. (Váradi József) — Szilvágy: Str. (Hábori) Str. — Csíkszereda: Str. (László) — nand 25 (Denes István)

Közpon zervezők pénzügyi és jogszabályi. Sártha Géza Dán István

RDETÉSEKET: sznek a kiadóhivatal, a megóztatás, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda Részletes tarifája készíttje szolgálunk.

1932.
KARÁSONYI ZENEALBUMOK

Moravetz — Bárd ára 204 Lei
Nádor Album ára 204 Lei
Rózsavölgyi Alb. ára 204 Lei

Tartalmazzák a legújabb operettek dala, t. táncda okat, szomorú és vig magyar nótákat.

Kaphatók a
BRASSÓI LAPOK
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN
Brassó, Kapu u ca 56—53 az udvarban